

Brussel, 30 november 2018
(OR. en)

15020/18

**Interinstitutioneel dossier:
2018/0108(COD)**

JAI 1236
COPEN 428
CYBER 304
DROIPEN 192
JAIEX 160
ENFOPOL 596
DAPIX 366
EJUSTICE 163
MI 917
TELECOM 442
DATAPROTECT 263
CODEC 2180

NOTA

---

van:	het voorzitterschap
aan:	Raad
nr. vorig doc.:	14351/1/18 REV1
Nr. Comdoc.:	8110/18
Betreft:	Verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende het Europees bevel tot verstrekking en het Europees bevel tot bewaring van elektronisch bewijsmateriaal in strafzaken (OJ L ...) - Algemene oriëntatie

---

INLEIDING

1. De Commissie heeft bovengenoemd voorstel, met artikel 82, lid 1, VWEU als rechtsgrondslag, op 17 april 2018 aangenomen en bij de Raad en het Europees Parlement ingediend. Het voorstel strekt tot instelling van Europese verstrekings- of bewaringsbevelen waarmee in een ander rechtsgebied elektronisch bewijsmateriaal kan worden verkregen zonder dat de bevoegde autoriteiten van dat rechtsgebied erbij worden betrokken. De bevelen zijn specifiek bedoeld voor grensoverschrijdende toegang tot elektronisch bewijsmateriaal en moeten in dat verband de mechanismen voor justitiële samenwerking beter doen aansluiten op hetgeen nodig is om criminaliteit in het digitale tijdperk te bestrijden.

2. De voorgestelde verordening biedt de mogelijkheid alle categorieën opgeslagen gegevens te verzoeken. Daarbij wordt evenwel een specifieke drempel ingesteld voor verkeers- en inhoudelijke gegevens [tegenover abonnee- en toegangsgegevens], die slechts kunnen worden opgevraagd voor strafbare feiten waarop in de uitvaardigende staat een maximumvrijheidsstraf van ten minste drie jaar staat, en voor specifieke, van de cyberruimte afhankelijke of via de cyberruimte mogelijk gemaakte, strafbare feiten en delicten in verband met terrorisme.
3. Het voorstel voorziet in een verplichte termijn van tien dagen voor de tenuitvoerlegging van Europese verstrekingsbevelen, maar in noodsituaties (onmiddellijke dreiging voor iemands leven of fysieke integriteit of voor een kritieke infrastructuur) bedraagt die termijn zes uur. Voor Europese bewaringsbevelen moet de bevoegde autoriteit binnen 60 dagen bevestigen dat zij een aansluitend verzoek om verstrekking van de desbetreffende gegevens heeft ingediend (onder meer via wederzijdse rechtshulp). Indien een bevel niet wordt nageleefd, kunnen de dienstaanbieder sancties worden opgelegd.
4. Bevelen moeten worden gericht aan dienstaanbieders die in de Unie diensten aanbieden, of aan door dienstaanbieders aangewezen wettelijke vertegenwoordigers die in een andere lidstaat zijn gevestigd is, met als doel elektronisch bewijsmateriaal te verkrijgen in overeenstemming met de voorgestelde richtlijn. In de ontwerpverordening worden criteria onderscheiden op basis van de aard van de verleende diensten (elektronische communicatie, informatiemaatschappij, hosting, IP-nummering, privacy- of proxydiensten), en worden eveneens bepaalde soorten dienstaanbieders genoemd (domeinnaamregisters of -registrators).
5. De Europese Raad¹ vroeg op 18 oktober 2018 om een oplossing voor het bewerkstelligen van snelle en efficiënte grensoverschrijdende toegang tot elektronisch bewijsmateriaal teneinde terrorisme en andere zware en georganiseerde criminaliteit doeltreffend te bestrijden, zowel binnen de EU als op internationaal niveau. Hij benadrukte dat uiterlijk aan het einde van de zittingsperiode overeenstemming moet worden bereikt over de Commissievoorstellen betreffende elektronisch bewijsmateriaal.
6. In het Europees Parlement werd mevrouw Birgit Sippel (LIBE, S&D) op 24 mei 2018 als rapporteur aangewezen. De Commissie LIBE heeft het voorstel op 11 juni 2018 besproken en heeft verscheidene vergaderingen en hoorzittingen gehouden, waaronder een openbare hoorzitting op 27 november 2018. Er is geen termijn voor de aanneming van het verslag vastgesteld.
7. Het Europees Economisch en Sociaal Comité heeft op 12 juli 2018 zijn advies uitgebracht².

---

¹ Doc. EUCO 13/18, punt 9.

² Doc. 11533/18.

II. WERKZAAMHEDEN IN DE RAAD

8. De Commissie heeft dit voorstel op 27 april 2018 aan de Groep samenwerking in strafzaken (COPEN) voorgelegd, hetgeen werd gevolgd door een artikelsgewijze bespreking van de ontwerpverordening en een gedachtewisseling in de Groep over de effectbeoordeling op 5 en 6 mei 2018. Algemeen gesproken, is zowel de effectbeoordeling als het voorstel door de delegaties gunstig onthaald.
9. De besprekingen gingen hoofdzakelijk over het door de Commissie voorgestelde concept waarbij een Europees verstrekingsbevel rechtstreeks aan de dienstaanbieder of zijn wettelijke vertegenwoordiger wordt gericht zonder betrokkenheid van de lidstaat waar laatstgenoemde is gevestigd (i.e. de tenuitvoerleggingsstaat), de definitie van de dienstaanbieder, de immuniteiten en voorrechten, de toetsingsprocedure in geval van tegenstrijdige verplichtingen, alsmede de sancties voor niet-naleving van de verplichtingen uit hoofde van de verordening.
10. De besprekingen van het voorstel in de Groep vonden plaats onder het Bulgaarse en het Oostenrijkse voorzitterschap. Uit de in totaal 12 hieraan gewijde vergaderingen zijn vijf opeenvolgende herziene versies voortgekomen. Op 20 november 2018 werden de besprekingen afgerond met het oog op de indiening van de bijgaande compromistekst ter goedkeuring als een algemene oriëntatie met betrekking tot dit voorstel tijdens de volgende zitting van de Raad JBZ op 6 en 7 december 2018.
11. Het resultaat van de besprekingen in de Groep, de schriftelijke bijdragen van de delegaties en de voorbehouden van de lidstaten bij de tekst zijn weergegeven in de herziene compromistekst van het voorzitterschap die in de bijlage staat. De overwegingen zijn gewijzigd om rekening te houden met de wijzigingen in de materiële bepalingen. Alle wijzigingen ten opzichte van het Commissievoorstel zijn **vetgedrukt** (nieuwe tekst) of aangegeven met [...] (geschrapte tekst).

III. CONCLUSIE

12. De in de bijlage vervatte tekst is een weergave van de inspanningen van het voorzitterschap en de lidstaten om tot een compromis te komen.
13. Het Comité van permanente vertegenwoordigers heeft op 28 november 2018 overeenstemming over de bijgaande compromistekst van het voorzitterschap bereikt met slechts één amendement, te weten de intrekking van het voorbehoud van Sloveense delegatie in voetnoot 27.
14. De Raad wordt derhalve verzocht een algemene oriëntatie vast te stellen met betrekking tot deze tekst, die de basis zal vormen voor de onderhandelingen met het Europees Parlement in het kader van de gewone wetgevingsprocedure (artikel 294 VWEU).

Voorstel voor een

VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

betreffende het Europees bevel tot verstrekking en het Europees bevel tot bewaring van elektronisch bewijsmateriaal in strafzaken³

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 82, lid 1,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité⁴,

Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) De Unie heeft zich ten doel gesteld een ruimte van vrijheid, veiligheid en recht te ontwikkelen. Met het oog op de geleidelijke totstandbrenging van die ruimte dient de Unie maatregelen te nemen op het gebied van de justitiële samenwerking in strafzaken die berust op het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke uitspraken en beslissingen, dat sinds de Europese Raad van Tampere op 15 en 16 oktober 1999 algemeen beschouwd wordt als een hoeksteen van de justitiële samenwerking in strafzaken in de Unie.
- (2) Maatregelen om elektronisch bewijsmateriaal te verkrijgen en te bewaren worden steeds belangrijker voor onderzoek en vervolging in strafzaken in de hele Unie. Doeltreffende mechanismen om elektronisch bewijsmateriaal te verkrijgen, zijn van essentieel belang om criminaliteit te bestrijden, maar moeten tegelijk aan voorwaarden worden onderworpen met het oog op de volledige eerbiediging van de grondrechten en -beginselen die zijn erkend in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie zoals dat in de Verdragen is verankerd, en met name de beginselen van noodzakelijkheid en evenredigheid, en het recht op eerlijke rechtsbedeling, gegevensbescherming, briefgeheim en bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

---

³ Nederland, Finland, Tsjechië en Letland maken een voorbehoud bij de gehele compromistekst. Het voorbehoud van Nederland betreft onder meer de artikelen 5, 6, 7a, 11, lid 3, 12a, 12b, 14 en 17.

⁴ PB C van , blz. .

- (3) In de Gezamenlijke verklaring van de EU-ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken en van de vertegenwoordigers van de EU-instellingen over de terreuraanslagen op 22 maart 2016 in Brussel werd benadrukt dat bij voorrang manieren moesten worden gezocht om sneller en doeltreffender digitaal bewijsmateriaal te verkrijgen en veilig te stellen, en dat concrete maatregelen moesten worden vastgesteld om deze zaak aan te pakken.
- (4) In zijn conclusies van 9 juni 2016 onderstreepte de Raad dat digitaal bewijsmateriaal steeds belangrijker wordt voor de strafvervolgning, dat de bescherming van de cyberruimte tegen misbruik en criminele activiteiten van groot belang is voor onze economieën en samenlevingen, en dat rechtshandhavings- en justitiële autoriteiten daarom doeltreffende middelen moeten hebben om criminele handelingen in de cyberruimte op te sporen en te vervolgen.
- (5) In de gezamenlijke mededeling over weerbaarheid, afschrikking en defensie van 13 september 2017⁵ heeft de Commissie erop gewezen dat doeltreffend onderzoek naar en vervolging van cybercriminaliteit belangrijke afschrikmiddelen tegen cyberaanvallen zijn en dat het huidige procedurele kader beter moet aansluiten bij het internettijdperk. De huidige procedures kunnen de snelheid van cyberaanvallen soms niet aan, waardoor er een bijzondere behoefte aan snelle grensoverschrijdende samenwerking is ontstaan.
- (6) Het Europees Parlement heeft deze bezorgdheid verwoord in zijn resolutie over de strijd tegen cybercriminaliteit van 3 oktober 2017⁶, waarin wordt gewezen op de problemen die het momenteel versnipperde wettelijke kader kan opleveren voor dienstaanbieders die willen voldoen aan verzoeken van rechtshandhavingsautoriteiten, en waarin de Commissie wordt verzocht een voorstel voor een Europees rechtskader voor e-bewijs voor te leggen met voldoende waarborgen voor de rechten en vrijheden van alle betrokkenen.
- (7) Op een netwerk gebaseerde diensten kunnen vanuit elke willekeurige plaats worden geleverd en vereisen geen fysieke infrastructuur, gebouwen of personeel in het betrokken land. Als gevolg daarvan wordt relevant bewijsmateriaal vaak opgeslagen buiten de staat waar het onderzoek wordt gevoerd, of door een buiten die staat gevestigde dienstaanbieder. Vaak is er geen ander verband tussen de in de betrokken staat onderzochte zaak en de staat van de plaats van opslag of van de belangrijkste vestiging van de dienstaanbieder.
- (8) Als gevolg van die ontbrekende band worden verzoeken om justitiële samenwerking vaak gericht aan landen die een groot aantal dienstaanbieders hosten, maar verder geen enkele band hebben met de betrokken zaak. Voorts is het aantal verzoeken sterk toegenomen in het licht van de steeds vaker gebruikte netwerkdiensten, die van nature grensoverschrijdend zijn. Als gevolg daarvan duurt het verkrijgen van elektronisch bewijsmateriaal door middel van justitiële samenwerking vaak erg lang, zelfs langer dan aanknopingspunten beschikbaar zijn. Voorts is er geen duidelijk kader voor samenwerking met dienstaanbieders, terwijl bepaalde dienstaanbieders uit derde landen directe verzoeken om niet-inhoudelijke gegevens aanvaarden, zoals toegestaan op grond van hun toepasselijk nationaal recht. Als gevolg daarvan doen alle lidstaten een beroep op het kanaal voor samenwerking met dienstaanbieders wanneer dat voorhanden is, en gebruiken zij verschillende nationale instrumenten, voorwaarden en procedures. Voorts hebben sommige lidstaten voor inhoudelijke gegevens unilaterale maatregelen genomen, terwijl andere een beroep blijven doen op justitiële samenwerking.

---

⁵ JOIN(2017) 450 final.

⁶ 2017/2068(INI).

- (9) Het versnipperde rechtskader levert problemen op voor dienstverleners die willen voldoen aan verzoeken van rechtshandhavingsautoriteiten. Er is derhalve behoefte aan een Europees rechtskader voor elektronisch bewijsmateriaal om dienstverleners die onder het toepassingsgebied van het instrument vallen, te verplichten om autoriteiten direct te antwoorden, zonder [...] **stelselmatige** betrokkenheid van een justitiële autoriteit van de lidstaat van de dienstverlener **in iedere zaak**.
- (10) Krachtens deze verordening uitgevaardigde bevelen dienen te worden gericht aan daartoe aangewezen wettelijke vertegenwoordigers van dienstverleners. Wanneer een in de Unie gevestigde dienstverlener geen wettelijke vertegenwoordiger heeft aangewezen, kunnen de bevelen worden gericht aan elke vestiging van de betrokken dienstverlener in de Unie. Deze terugvaloptie beoogt de doeltreffendheid van het systeem te verzekeren in geval de dienstverlener (nog) geen specifieke vertegenwoordiger heeft aangewezen.
- (11) Het mechanisme van de Europese bevelen tot verstrekking en bewaring van elektronisch bewijsmateriaal in strafzaken kan alleen werken op basis van een hoog niveau van wederzijds vertrouwen tussen de lidstaten, wat een essentiële voorwaarde vormt voor de goede werking van dit instrument.
- (12) Deze verordening eerbiedigt de grondrechten en neemt de beginselen in acht die met name in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie zijn erkend. Het gaat onder meer om het recht op vrijheid en veiligheid, het recht op eerbiediging van het privéleven en het familie- en gezinsleven, de bescherming van persoonsgegevens, de vrijheid van ondernemerschap, het recht op eigendom, het recht op een doeltreffend rechtsmiddel en op een onpartijdig gerecht, het vermoeden van onschuld en de rechten van verdediging, het legaliteitsbeginsel en evenredigheidsbeginsel, en het recht om niet tweemaal in een strafrechtelijke procedure voor hetzelfde strafbare feit te worden berecht of gestraft.
- (12a) Ingeval de uitvaardigende lidstaat over aanwijzingen beschikt dat in een andere lidstaat mogelijk een parallelle strafprocedure wordt gevoerd, raadpleegt hij de autoriteiten van deze lidstaat overeenkomstig Kaderbesluit 2009/948/JBZ van de Raad⁷. In ieder geval mag geen Europees verstrekingsbevel worden uitgevaardigd indien de uitvaardigende lidstaat over aanwijzingen beschikt dat zulks strijdig zou zijn met het ne bis in idem-beginsel.**

---

⁷ [Kaderbesluit 2009/948/JBZ](#) van de Raad van 30 november 2009 over het voorkomen en beslechten van geschillen over de uitoefening van rechtsmacht bij strafprocedures (PB L 328 van 15.12.2009, blz. 42).

- (13) Met het oog op de volledige eerbiediging van de grondrechten refereert deze verordening uitdrukkelijk aan de noodzakelijke normen betreffende de verkrijging van persoonsgegevens, de verwerking van die gegevens, de rechterlijke toetsing van het gebruik van de onderzoeksmaatregel waarin dit instrument voorziet en de beschikbare rechtsmiddelen.
- (14) Deze verordening moet worden toegepast onverminderd de procedurele rechten in strafzaken die zijn vastgesteld bij de Richtlijnen 2010/64/EU⁸, 2012/13/EU⁹, 2013/48/EU¹⁰, 2016/343¹¹, 2016/800¹² en 2016/1919¹³ van het Europees Parlement en de Raad.
- (15) Bij dit instrument worden de regels vastgesteld op grond waarvan een bevoegde justitiële autoriteit in de Europese Unie een dienstaanbieder die in de Unie diensten aanbiedt, door middel van een Europees verstrekings- of bewaringsbevel kan gelasten elektronisch bewijs te verstrekken of te bewaren. Deze verordening is van toepassing op alle gevallen waarin de dienstaanbieder in een andere lidstaat is gevestigd of vertegenwoordigd. Voor binnenlandse situaties waarin de bij deze verordening ingestelde instrumenten niet kunnen worden gebruikt, mag de verordening geen beperking inhouden van de bevoegdheden die het nationale recht de nationale bevoegde instanties reeds biedt om op hun grondgebied gevestigde of vertegenwoordigde dienstverleners te dwingen.

---

⁸ [Richtlijn 2010/64/EU](#) van het Europees Parlement en de Raad van 20 oktober 2010 betreffende het recht op tolk- en vertaaldiensten in strafprocedures (PB L 280 van 26.10.2010, blz. 1).

⁹ [Richtlijn 2012/13/EU](#) van het Europees Parlement en de Raad van 22 mei 2012 betreffende het recht op informatie in strafprocedures (PB L 142 van 1.6.2012, blz. 1).

¹⁰ [Richtlijn 2013/48/EU](#) van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2013 betreffende het recht op toegang tot een advocaat in strafprocedures en in procedures ter uitvoering van een Europees aanhoudingsbevel en het recht om een derde op de hoogte te laten brengen vanaf de vrijheidsbeneming en om met derden en consulaire autoriteiten te communiceren tijdens de vrijheidsbeneming (PB L 294 van 6.11.2013, blz. 1).

¹¹ [Richtlijn 2016/343/EU](#) van het Europees Parlement en de Raad van 9 maart 2016 betreffende de versterking van bepaalde aspecten van het vermoeden van onschuld en van het recht om in strafprocedures bij de terechtzitting aanwezig te zijn (PB L 65 van 11.3.2016, blz. 1).

¹² [Richtlijn \(EU\) 2016/800](#) van het Europees Parlement en de Raad van 11 mei 2016 betreffende procedurele waarborgen voor kinderen die verdachte of beklaagde zijn in een strafprocedure (PB L 132 van 21.5.2016, blz. 1).

¹³ [Richtlijn 2016/1919/EU](#) van het Europees Parlement en de Raad van 26 oktober 2016 betreffende rechtsbijstand voor verdachten en beklaagden in strafprocedures en voor gezochte personen in procedures ter uitvoering van een Europees aanhoudingsbevel (PB L 297 van 4.11.2016, blz. 1).

- (16) De voor strafrechtelijke procedures meest relevante dienstenaanbieders zijn aanbieders van elektronische-communicatiediensten en specifieke aanbieders van diensten van de informatiemaatschappij die contacten tussen gebruikers mogelijk maken. Bijgevolg dienen beide groepen onder deze verordening te vallen. Aanbieders van elektronische-communicatiediensten worden omschreven in het voorstel voor een richtlijn tot vaststelling van het Europees wetboek voor elektronische communicatie. Het gaat onder meer om persoonlijke communicatie zoals diensten op het gebied van voice-over-IP, instant messaging en e-mail. **Deze verordening moet ook toepasselijk zijn op andere [...] aanbieders van diensten van de informatiemaatschappij in de zin van Richtlijn (EU) 2015/1535 [...] die niet als aanbieders van elektronische-communicatiediensten kunnen worden aangemerkt, maar hun gebruikers in staat stellen met elkaar te communiceren of hun gebruikers diensten aanbieden die kunnen worden gebruikt om namens hen gegevens te verwerken of op te staan. Dit moet stroken met de bewoordingen van het Verdrag van Boedapest inzake cybercriminaliteit. Het verwerken van gegevens moet in technische zin worden begrepen, namelijk het creëren of bewerken van gegevens, dat wil zeggen technische handelingen om gegevens voort te brengen of te wijzigen door middel van computerverwerkingscapaciteit. De categorieën dienstenaanbieders die hieronder vallen, zijn bijvoorbeeld onlinemarktplaatsen, die de consumenten en de bedrijven in staat stellen met elkaar te communiceren, en andere hostingdiensten, ook wanneer de dienst via cloud computing wordt verricht, alsmede online-gamingwebsites en online-kansspelwebsites. Wanneer een aanbieder van diensten van de informatiemaatschappij zijn gebruikers niet in staat stelt te communiceren met elkaar, maar alleen met de dienstenaanbieder, of niet voorziet in de mogelijkheid gegevens te verwerken of op te slaan, of wanneer de mogelijkheid gegevens op te slaan/te verwerken geen essentieel onderdeel is van de aan gebruikers geleverde dienst, zoals het geval is met bijvoorbeeld juridische, architectonische, ingenieurs- en accountingdiensten die online op afstand worden verstrekt, zou hij niet onder de definitie vallen, zelfs indien hij wel onder de definitie van diensten van de informatiemaatschappij overeenkomstig Richtlijn (EU) 2015/1535 valt. [...]**
- (17) In veel gevallen worden gegevens niet langer opgeslagen of verwerkt op een apparaat van een gebruiker, maar beschikbaar gemaakt via een cloudgebaseerde infrastructuur die van overal toegankelijk is. Om deze diensten aan te bieden, hoeven dienstenaanbieders niet in een specifiek rechtsgebied te zijn gevestigd of over servers te beschikken. De toepassing van deze verordening mag derhalve niet afhangen van de werkelijke plaats waar de dienstenaanbieder is gevestigd of de opslag- of verwerkingsvoorzieningen zijn gelegen.
- (18) Aanbieders van internetinfrastructuurdiensten die verband houden met de toewijzing van namen en nummers, zoals registrators en registers van domeinnamen en aanbieders van privacy- en proxydiensten, of regionale internetregisters van internetprotocol("IP")adressen, zijn met name van belang voor de identificatie van actoren achter kwaadwillige of gecompromitteerde websites. Zij zijn in het bezit van gegevens die voor strafprocedures bijzonder relevant zijn, aangezien dat de identificatie mogelijk maakt van individuen of entiteiten die schuilgaan achter websites die voor criminele activiteiten worden gebruikt, of slachtoffers van criminele activiteiten in het geval van een gecompromitteerde website die door criminelen is gekaapt.

- (19) Deze verordening regelt alleen het verzamelen van opgeslagen gegevens, dat wil zeggen de gegevens waarover een dienst aanbieder beschikt op het moment van ontvangst van het certificaat inzake het Europees verstrekingsbevel of inzake het Europees bewaringsbevel. Zij legt geen algemene verplichting tot bewaring van gegevens op, en staat evenmin toe dat gegevens worden onderschept of gegevens worden verkregen die zijn opgeslagen na de ontvangst van een certificaat inzake het verstrekings- of bewaringsbevel. De gegevens moeten worden verstrekt, ongeacht of zij zijn versleuteld.
- (20) De categorieën van gegevens die onder deze verordening vallen, omvatten abonneegegevens, toegangsgegevens, transactiegegevens (de drie categorieën die worden aangeduid als niet-inhoudelijke gegevens) en inhoudelijke gegevens. Dit onderscheid wordt, zij het niet wat betreft toegangsgegevens, in de wetgeving van veel lidstaten gemaakt, alsook in het rechtskader van VS, dat dienstverleners toestaat op vrijwillige basis niet-inhoudelijke gegevens te delen met buitenlandse rechtshandhavinginstanties.
- (21) Het is passend om toegangsgegevens in deze verordening als een specifieke gegevenscategorie te behandelen. Toegangsgegevens worden met hetzelfde doel verlangd als abonneegegevens, namelijk om de daarachter schuilgaande gebruiker te identificeren, en de grondrechten zijn bij beide categorieën in vergelijkbare mate in het geding. Toegangsgegevens worden doorgaans geregistreerd als onderdeel van een registratie van gebeurtenissen (met andere woorden een serverlog), ter aanduiding van de aanvang en de beëindiging van een toegangssessie van een gebruiker inzake een dienst. Het gaat vaak om een individueel IP-adres (statisch of dynamisch) of andere identicator die de tijdens de toegangssessie gebruikte netwerkinterface aanwijst. Indien de gebruiker onbekend is, dienen deze gegevens vaak te worden verkregen voordat abonneegegevens betreffende die identicator kunnen worden opgevraagd bij de dienst aanbieder.
- (22) Transactiegegevens daarentegen worden doorgaans verlangd om informatie te verkrijgen over de contacten en verblijfplaats van de gebruiker en kunnen dienen om een profiel van een betrokkene op te stellen. Toegangsgegevens op zich kunnen niet dienen voor een soortgelijk doel; zij onthullen bijvoorbeeld geen enkele informatie over gesprekspartners van de gebruiker. Vandaar dat dit voorstel een nieuwe categorie gegevens introduceert, die net als abonneegegevens moeten worden behandeld wanneer het verkrijgen van deze gegevens eenzelfde doel heeft.
- (23) Alle gegevenscategorieën bevatten persoonsgegevens en vallen dus onder de waarborgen van het gegevensbeschermingsacquis van de Unie, maar de intensiteit van het effect op de grondrechten varieert, met name tussen abonneegegevens en toegangsgegevens enerzijds en transactiegegevens en inhoudelijke gegevens anderzijds. Terwijl abonneegegevens en toegangsgegevens nuttig zijn om in een onderzoek de eerste aanwijzingen te verkrijgen over de identiteit van een verdachte, zijn transactiegegevens en inhoudelijke gegevens het meest relevant als bewijsmateriaal. Het is derhalve van essentieel belang dat het instrument op al deze gegevenscategorieën van toepassing is. Omdat de mate waarin de grondrechten in het geding zijn, verschilt, worden verschillende voorwaarden verbonden aan het verkrijgen van abonnee- en toegangsgegevens enerzijds en transactiegegevens en inhoudelijke gegevens anderzijds.

- (24) Het Europees verstrekingsbevel en het Europees bewaringsbevel zijn onderzoeksmaatregelen die uitsluitend mogen worden genomen in het kader van een specifieke strafprocedure tegen de specifieke bekende of nog onbekende daders van een concreet strafbaar feit dat reeds heeft plaatsgevonden, na een individuele beoordeling van de evenredigheid en noodzaak in het individuele geval.
- (24a) Omdat procedures voor wederzijdse rechtshulp volgens het geldende nationale recht in de lidstaten als strafprocedures kunnen worden beschouwd, moet worden verduidelijkt dat een Europees verstrekingsbevel of een Europees bewaringsbevel niet mag worden uitgevaardigd om een andere lidstaat of derde land wederzijdse rechtshulp te bieden. In die gevallen moet het verzoek om wederzijdse rechtshulp worden gericht aan de lidstaat die of het derde land dat volgens haar of zijn nationaal recht wederzijdse rechtshulp kan verlenen. Indien de uitvaardigende autoriteit overeenkomstig onderhavige verordening evenwel reeds elektronisch bewijsmateriaal heeft verkregen ten behoeve van zijn eigen strafonderzoeken of strafprocedures en dat bewijsmateriaal achteraf wordt overgedragen of doorgegeven, gelden de voorwaarden van het specialiteitsbeginsel.**
- (24b) De verordening moet van toepassing zijn op door de uitvaardigende autoriteit ingeleide strafprocedures met het oog op het opsporen van een veroordeelde die zich aan justitie heeft onttrokken en het ten uitvoer leggen van vrijheidsstraffen of detentiebevelen. Indien de straf of het detentiebevel evenwel bij verstek is gegeven, mag het niet mogelijk zijn een Europees verstrekings- of bewaringsbevel uit te vaardigen, omdat er tussen de lidstaten van de Europese Unie aanzienlijke verschillen zijn wat de wetgeving betreffende verstekvonnissen betreft.**
- (25) Deze verordening laat de onderzoeksbevoegdheden van autoriteiten in burgerlijke of administratieve procedures onverlet, ook wanneer deze procedures tot sancties kunnen leiden.
- (26) Deze verordening dient van toepassing te zijn op dienstaanbieders die diensten aanbieden in de Unie, en de bevelen waarin deze verordening voorziet, mogen alleen worden uitgevaardigd voor gegevens die betrekking hebben op in de Unie aangeboden diensten. Diensten die uitsluitend buiten de Unie worden aangeboden, vallen niet binnen het toepassingsgebied van deze verordening, zelfs niet indien de dienstaanbieder in de Unie is gevestigd.

- (27) Om te bepalen of een dienst aanbieder diensten aanbiedt in de Unie, dient te worden nagegaan of de dienst aanbieder rechtspersonen of natuurlijke personen in een of meer lidstaten in staat stelt om zijn diensten te gebruiken. Enkel de toegankelijkheid van een online-interface, zoals de toegankelijkheid van de website van de dienst aanbieder of een intermediair of van een e-mailadres en van andere contactgegevens, in een of meer lidstaten afzonderlijk, mag echter niet voldoende zijn om de toepassing van deze verordening te rechtvaardigen.
- (28) Ook een reële band met de Unie dient relevant te zijn om het toepassingsgebied van deze verordening te bepalen. Een dergelijke reële band met de Unie moet worden geacht te bestaan wanneer de dienst aanbieder een vestiging heeft in de Unie. Wanneer er geen vestiging in de Unie is, moet de vervulling van het criterium van een reële band worden [...] **gebaseerd op specifieke feitelijke criteria zoals** een aanzienlijk aantal gebruikers in een of meer lidstaten, of de toespitsing van activiteiten op een of meer lidstaten. De toespitsing van activiteiten op een of meer lidstaten kan worden bepaald op basis van alle relevante omstandigheden, waaronder factoren als het gebruik van een taal of een munteenheid die in een lidstaat algemeen gangbaar is, of de mogelijkheid om goederen of diensten te bestellen. De toespitsing van activiteiten op een lidstaat zou ook kunnen worden afgeleid uit de beschikbaarheid van een applicatie ("app") in de desbetreffende nationale app store, uit het feit dat er plaatselijk wordt geadverteerd of wordt geadverteerd in de taal die in die lidstaat wordt gebruikt, of uit de wijze van beheer van relaties met cliënten, zoals het verstrekken van klantenservice in de taal die in die lidstaat algemeen gangbaar is. Een reële band moet ook worden aangenomen wanneer een dienst aanbieder zijn activiteiten richt op een of meer lidstaten, als omschreven in artikel 17, lid 1, onder c), van Verordening (EU) nr. 1215/2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken.¹⁴ Het verstrekken van de dienst met het enkele doel om het in Verordening (EU) 2018/302¹⁵ neergelegde discriminatieverbod na te leven, kan daarentegen niet, op die grond alleen, worden beschouwd als het richten of toespitsen van activiteiten op een bepaald grondgebied binnen de Unie.
- (29) Een Europees verstrekingsbevel mag alleen worden uitgevaardigd indien dit noodzakelijk en evenredig is. Bij de beoordeling daarvan moet er mee rekening worden gehouden of het bevel wel beperkt is tot wat noodzakelijk is voor het bereiken van het legitieme doel relevante en noodzakelijke gegevens te verkrijgen om uitsluitend in het individuele geval als bewijsmateriaal te dienen, **daarbij terdege rekening houdend met het effect van de maatregel op de grondrechten van de persoon wiens gegevens worden verlangd.**

---

¹⁴ [Verordening \(EU\) nr. 1215/2012](#) van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (PB L 351 van 20.12.2012, blz. 1).

¹⁵ [Verordening \(EU\) 2018/302](#) van het Europees Parlement en de Raad van 28 februari 2018 inzake de aanpak van ongerechtvaardigde geoblocking en andere vormen van discriminatie van klanten op grond van nationaliteit, verblijfplaats of plaats van vestiging in de interne markt, en tot wijziging van Verordeningen (EG) nr. 2006/2004 en (EU) 2017/2394 en Richtlijn 2009/22/EG (PB L 601 van 2.3.2018, blz. 1).

- (30) Bij het uitvaardigen van een Europees verstrekings- of bewaringsbevel moet steeds een rechterlijke instantie betrokken zijn, hetzij tijdens de uitvaardigingsprocedure, hetzij tijdens de bekrachtigingsprocedure. Gelet op het gevoeliger karakter van transactiegegevens en inhoudelijke gegevens is bij de uitvaardiging of bekrachtiging van Europese verstrekingsbevelen betreffende deze gegevens rechterlijke toetsing vereist. Aangezien abonnee- en toegangsgegevens minder gevoelig zijn, kunnen Europese verstrekingsbevelen voor openbaarmaking van die gegevens ook door bevoegde openbare aanklagers worden uitgevaardigd of bekrachtigd.
- (31) Om dezelfde reden moet een onderscheid worden gemaakt met betrekking tot het materiële toepassingsgebied van deze verordening: Bevelen tot verstrekking van abonnee- en toegangsgegevens kunnen voor alle strafbare feiten worden uitgevaardigd, terwijl striktere voorwaarden dienen te gelden voor toegang tot transactiegegevens en inhoudelijke gegevens in verband met het gevoeliger karakter van deze gegevens. Een drempel maakt een meer evenredige aanpak mogelijk, net als een aantal andere in de verordening voorstel opgenomen ex-ante- en ex-postvoorwaarden en waarborgen ter eerbiediging van het evenredigheidsbeginsel en de rechten van de betrokken personen. Een drempel mag echter geen beperking vormen voor de doeltreffendheid van het instrument en het gebruik ervan door beroepsbeoefenaars. Wanneer alleen bevelen mogen worden uitgevaardigd voor onderzoek naar feiten waarop een maximumgevangenisstraf van ten minste drie jaar staat, blijft het toepassingsgebied van het instrument beperkt tot ernstiger misdrijven, zonder dat de mogelijkheden voor het gebruik ervan door beroepsbeoefenaars buitensporig worden ingeperkt. Op die manier wordt een groot aantal strafbare feiten die de lidstaten blijkens de lagere maximumstraffen als minder ernstig beschouwen, van het toepassingsgebied uitgesloten. Een drempel heeft ook het voordeel dat hij gemakkelijk in de praktijk kan worden toegepast.
- (32) Er zijn specifieke strafbare feiten waarbij het bewijsmateriaal doorgaans uitsluitend beschikbaar is in elektronische vorm, die een bijzonder vluchtig karakter heeft. Dit is het geval bij cybergerelateerde criminaliteit, ook die welke eventueel op zich niet als ernstig wordt beschouwd, maar die uitgebreide of aanzienlijke schade kan berokkenen, met name in gevallen waarin de individuele gevolgen gering zijn, maar de algehele schade omvangrijk is. In de meeste gevallen waarin het strafbaar feit door middel van een informatiesysteem wordt gepleegd, zou de toepassing van dezelfde drempel als voor andere soorten strafbare feiten, hoofdzakelijk tot straffeloosheid leiden. Dit rechtvaardigt dat de verordening ook wordt toegepast op strafbare feiten waarop minder dan 3 jaar gevangenisstraf staat. Daarnaast geldt voor aanvullende terrorismegerelateerde strafbare feiten als omschreven in Richtlijn (EU) 2017/541 de minimumdrempel van 3 jaar maximumstraf niet.
- (33) Daarnaast moet ook worden bepaald dat het Europees verstrekingsbevel alleen mag worden uitgevaardigd wanneer voor hetzelfde strafbare feit in een vergelijkbare binnenlandse situatie in de uitvaardigende staat een soortgelijk bevel beschikbaar is.
- (33a) In gevallen waarin een bevel is uitgevaardigd ter verkrijging van andere categorieën gegevens, dient de uitvaardigende autoriteit ervoor te zorgen dat de voorwaarden en procedures, zoals kennisgeving aan de tenuitvoerleggingsstaat, voor al deze verschillende gegevenscategorieën worden nageleefd.**

- (34) In gevallen waarin de verlangde gegevens worden opgeslagen of verwerkt als onderdeel van een infrastructuur die door een dienst aanbieder wordt verstrekt aan een bedrijf of een andere entiteit die geen natuurlijke persoon is, doorgaans in het geval van hostingdiensten, dient het Europees verstrekingsbevel uitsluitend te worden gebruikt wanneer andere onderzoeksmaatregelen tegen het bedrijf of de entiteit niet aangewezen zijn, met name wanneer daarmee het onderzoek zou kunnen worden geschaad. Dit is met name van belang wanneer het gaat om grotere entiteiten, zoals ondernemingen of overheidsinstellingen, die gebruikmaken van de diensten van dienst aanbieder voor de verschaffing van hun IT-bedrijfsinfrastructuur of -diensten of een combinatie van beide. De eerste adressaat van een Europees verstrekingsbevel dient in dergelijke situaties het bedrijf of de andere entiteit te zijn. Dat bedrijf of deze andere entiteit is mogelijk geen dienst aanbieder die binnen het toepassingsgebied van deze verordening valt. In gevallen waarin het echter niet opportuun is het bevel aan die entiteit te richten, bijvoorbeeld omdat zij wordt verdacht van betrokkenheid bij de betreffende zaak of er aanwijzingen zijn voor collusie met het oog op het onderzoek, dienen de bevoegde autoriteiten het bevel om de gewenste gegevens te verstrekken, te kunnen richten tot de dienst aanbieder die de betrokken infrastructuur levert. Deze bepaling doet geen afbreuk aan het recht om de dienst aanbieder te bevelen de gegevens te bewaren.
- (34a) **Ingeval de gegevens als onderdeel van een door een dienst aanbieder aan een overheidsinstantie aangeboden infrastructuur worden opgeslagen of verwerkt, mogen alleen autoriteiten van dezelfde lidstaat in staat zijn een Europees verstrekings- of bewaringsbevel uit te vaardigen, omdat deze gegevens als bijzonder gevoelig kunnen worden beschouwd. Onder overheidsinstantie dient te worden begrepen, iedere instantie die krachtens het toepasselijke nationale recht een mandaat heeft om een onderdeel of aspect van het openbaar leven te beheren of te besturen, zoals de rechterlijke, de wetgevende of de uitvoerende macht van een staat, provincie of gemeente.**
- (35) Voorrechten en immuniteiten, die zowel betrekking kunnen hebben op categorieën personen (zoals diplomaten) als op specifiek beschermde relaties (zoals de vertrouwelijkheid van de communicatie tussen advocaat en cliënt **of het recht van journalisten hun bronnen niet prijs te geven**), worden ook vermeld in andere instrumenten inzake wederzijdse erkenning, zoals het Europees onderzoeksbevel. Het bereik en de gevolgen ervan verschillen naargelang het toepasselijke nationale recht waarmee rekening moet worden gehouden op het tijdstip van de uitvaardiging van het bevel, aangezien de uitvaardigende autoriteit het bevel slechts kan uitvaardigen indien een soortgelijk bevel beschikbaar zou zijn in een vergelijkbare binnenlandse situatie. [...] **Het antwoord op de vraag of rekening moet worden gehouden met een tweede juridisch kader, moet afhangen van de sterkte van de band van de persoon wiens gegevens worden verlangd met de uitvaardigende staat. Indien de persoon op het grondgebied van de uitvaardigende staat verblijft, bestaat er een sterke band met deze staat.** Het toepasselijk juridisch kader voor het beoordelen van de voorrechten en immuniteiten is dus het kader van alleen de uitvaardigende staat. **Hetzelfde beginsel geldt voor de voorschriften voor het bepalen en beperken van de strafrechtelijke aansprakelijkheid in verband met de persvrijheid en de vrijheid van meningsuiting in andere media, alsook van de wezenlijke belangen van de tenuitvoerleggingsstaat.** Tegen de tijd dat een verzoek om inhoudelijke of transactiegegevens wordt gedaan, zullen de autoriteiten in veel gevallen op basis van vorige stappen in het onderzoek over een aanwijzing beschikken over de plaats waar de betrokkene verblijft. Voorts blijkt uit de statistieken dat de betrokkene in verreweg de meeste gevallen in de uitvaardigende staat verblijft. Indien dat niet het geval is, bijvoorbeeld omdat de persoon wiens gegevens worden verlangd, het nodige heeft gedaan om een geheime verblijfplaats te vinden, geldt hetzelfde beginsel.

- (35a) Immunititeiten en voorrechten, alsmede voorschriften ter bepaling en beperking van de strafrechtelijke aansprakelijkheid in verband met de persvrijheid en de vrijheid van meningsuiting in andere media, die in de tenuitvoerleggingsstaat [...] transactiegegevens en inhoudelijke gegevens beschermen, moeten derhalve in aanmerking worden genomen wanneer de uitvaardigende autoriteit redelijke gronden heeft om aan te nemen dat de persoon wiens gegevens worden verlangd, niet op het grondgebied van haar lidstaat verblijft. [...] Dit is met name relevant indien het recht van die lidstaat [...] in een hoger niveau van bescherming voorziet dan het recht van de uitvaardigende staat. De bepaling zorgt ook voor bescherming van de gevallen waarin de openbaarmaking van de gegevens van invloed zou kunnen zijn op de fundamentele belangen van die lidstaat, zoals nationale veiligheid en defensie. [...] Met deze aspecten dient niet alleen rekening te worden gehouden bij het uitvaardigen van het bevel, maar ook daarna, [...] en indien er ten uitvoer wordt gelegd door de tenuitvoerleggingsautoriteit.**
- (35b) Wanneer de uitvaardigende autoriteit transactiegegevens tracht te verkrijgen en redelijke gronden heeft om aan te nemen dat de persoon wiens gegevens worden verlangd niet op haar grondgebied verblijft en dat de gevraagde gegevens worden beschermd door krachtens het recht van de tenuitvoerleggingsstaat verleende voorrechten en immunititeiten of door de voorschriften van die lidstaat ter bepaling en beperking van de strafrechtelijke aansprakelijkheid in verband met de persvrijheid en de vrijheid van meningsuiting in andere media, of wanneer de openbaarmaking ervan van invloed zou kunnen zijn op de fundamentele belangen van die lidstaat, onder meer op het gebied van nationale veiligheid en defensie, zoekt de uitvaardigende autoriteit opheldering, onder meer via passende raadpleging.**

- (35c) Wanneer het Europees verstrekingsbevel inhoudelijke gegevens betreft en de uitvaardigende autoriteit redelijke gronden heeft om aan te nemen dat de persoon wiens gegevens worden verlangd, niet op het grondgebied van haar lidstaat verblijft, wordt de tenuitvoerleggingsstaat op de hoogte gebracht en kan hij zo spoedig mogelijk, en bij voorkeur binnen 10 dagen, de uitvaardigende autoriteit op de hoogte brengen van kwesties die tot de intrekking of aanpassing van het bevel zouden kunnen leiden, zoals voorrechten en immuniteiten van de persoon wiens gegevens worden verlangd en of regels inzake de bepaling en beperking van de strafrechtelijke aansprakelijkheid in verband met de persvrijheid en de vrijheid van meningsuiting in andere media. In tegenstelling tot niet-inhoudelijke gegevens zijn inhoudelijke gegevens bijzonder gevoelig, omdat personen daarin hun gedachten of gevoelige details van hun privéleven kunnen onthullen. Dat rechtvaardigt een verschillende behandeling en een betrokkenheid van de autoriteiten van de tenuitvoerleggingsstaat in een vroege fase van de procedure. In die gevallen dient de uitvaardigende lidstaat de tenuitvoerleggingsstaat een afschrift van het certificaat te bezorgen op hetzelfde tijdstip als het certificaat aan de dienst aanbieder wordt bezorgd. Teneinde een spoedige controle mogelijk te maken, moet de uitvaardigende autoriteit één van de door de tenuitvoerleggingsstaat aanvaarde talen kiezen indien een vertaling van het certificaat nodig is, zelfs indien de dienst aanbieder te kennen heeft gegeven dat hij ook certificaten zou aanvaarden in een andere taal dan een officiële taal van de tenuitvoerleggingsstaat. Wanneer de in kennis gestelde autoriteit bezwaren formuleert, moet zij de uitvaardigende autoriteit alle relevante informatie verstrekken betreffende de immuniteiten of voorrechten, alsmede de voorschriften inzake het bepalen en beperken van de strafrechtelijke aansprakelijkheid in verband met de persvrijheid en de vrijheid van meningsuiting in andere media waarover de betrokkene uit hoofde van zijn recht op informatie beschikt, of indien het bevel van invloed is op de fundamentele belangen van die lidstaat, zoals nationale veiligheid en defensie.**
- (35d) In gevallen waarin de betrokkene, op het tijdstip waarop het Europees verstrekingsbevel wordt uitgevaardigd, beschikt over meer dan één verblijfplaats, waarvan er één zich op het grondgebied van de uitvaardigende staat bevindt, of in gevallen waarin de verblijfplaats van de persoon niet met redelijke en proportionele inspanningen kan worden vastgesteld, zijn de bovenstaande procedures niet van toepassing. Een kort bezoek, een vakantie of een soortgelijk verblijf zonder enige verdere substantiële band volstaat niet om een verblijfplaats in die lidstaat vast te stellen.**
- (35e) Teneinde te voorzien in een snelle procedure, moet het juiste tijdstip om te bepalen of een kennisgeving aan de autoriteiten van de tenuitvoerleggingsstaat dient te geschieden, het tijdstip te zijn waarop het bevel wordt uitgevaardigd of bekrachtigd. Alle latere wijzigingen van woonplaats mogen niet van invloed zijn op de procedure. Wanneer de uitvaardigende autoriteit geen redelijke gronden had om aan te nemen dat de persoon wiens gegevens worden verlangd, niet op het grondgebied van de betrokken lidstaat verblijft op het tijdstip waarop het bevel wordt uitgevaardigd of bekrachtigd, en later blijkt dat deze persoon in feite niet op het grondgebied van de uitvaardigende lidstaat verbleef, mag geen latere controle of kennisgeving worden gevraagd. De betrokkene kan zich evenwel tijdens de gehele strafprocedure beroepen op zijn of haar rechten, alsmede op de voorschriften inzake het bepalen en het beperken van de strafrechtelijke aansprakelijkheid in verband met de persvrijheid en de vrijheid van meningsuiting in andere media, en de andere lidstaat zou zich te allen tijde in de strafprocedure kunnen beroepen op zijn fundamentele belangen, zoals nationale veiligheid en defensie. Voorts kunnen deze gronden ook tijdens de tenuitvoerleggingsprocedure worden aangevoerd.**

- (35f) Indien gegevens worden beschermd door voorrechten of immuniteiten of voorschriften betreffende het bepalen en beperken van de strafrechtelijke aansprakelijkheid in verband met de krachtens de wetgeving van de tenuitvoerleggingsstaat verleende persvrijheid en vrijheid van meningsuiting in andere media, of indien de openbaarmaking van gegevens van invloed zou kunnen zijn op de fundamentele belangen van die lidstaat, moet de uitvaardigende staat ervoor zorgen dat deze gronden op dezelfde manier in aanmerking worden genomen als het geval zou zijn indien deze krachtens het eigen nationaal recht waren verleend, teneinde deze effect te doen sorteren. Indien deze voorrechten of immuniteiten bijvoorbeeld niet worden verleend door het recht van de uitvaardigende lidstaat, moet de bescherming in de mate van het mogelijke worden aangepast aan het krachtens het recht van de uitvaardigende staat verleende voorrecht dat of immuniteit die de draagwijdte het meest benadert, rekening houdend met de doelstellingen en de belangen die met de specifieke bescherming worden nagestreefd en de gevolgen die daaraan verbonden zijn. Voor dergelijke soortgelijke situaties moeten de rechtsgevolgen in het eigen nationaal recht worden toegepast. Voor het bepalen hoe deze gronden op dezelfde manier in aanmerking moeten worden genomen als krachtens het nationaal recht het geval zou zijn, kan de uitvaardigende autoriteit met de in kennis gestelde autoriteit in contact treden voor nadere gegevens omtrent de aard en de gevolgen van de bescherming, hetzij rechtstreeks, hetzij via het Europees justitieel netwerk in strafzaken of Eurojust. De tenuitvoerleggingsstaat kan weliswaar een of meer van de op deze gronden gebaseerde bezwaren aanvoeren, maar de persoon van wie gegevens worden verlangd kan zich alleen beroepen op zijn of haar eigen rechten, zoals voorrechten of immuniteiten, en kan geen bezwaren formuleren op grond van een fundamenteel belang van de tenuitvoerleggingsstaat.**
- (35g) Wanneer een voorrecht of immuniteit het gebruik van deze gegevens verbiedt, maar deze rechten zouden kunnen worden ingetrokken, en wanneer de uitvaardigende autoriteit voornemens is de als bewijs verkregen gegevens te gebruiken of het bevel niet intrekt indien de gegevens nog niet zijn verkregen, moet de uitvaardigende lidstaat de bevoegde autoriteit kunnen vragen om te verzoeken om de intrekking van het voorrecht of de immuniteit.**
- (36) Het Europees bewaringsbevel kan voor elk strafbaar feit worden uitgevaardigd. Het heeft als doel te voorkomen dat relevante gegevens worden verwijderd, gewist of gewijzigd in situaties waarin het bewerkstelligen van de verstrekking van deze gegevens meer tijd kan kosten, bijvoorbeeld omdat er gebruik zal worden gemaakt van kanalen voor justitiële samenwerking.
- (36a) Teneinde volledige bescherming van de grondrechten te waarborgen, moeten Europese verstrekings- of bewaringsbevelen in beginsel door een gerechtelijke instantie worden bekrachtigd voordat het bevel wordt uitgevaardigd. Uitzonderingen kunnen alleen worden gemaakt in uitzonderlijke gevallen, voor het opvragen van abonnee- en toegangsgegevens wanneer de uitvaardigende autoriteit op geldige wijze een noodgeval vaststelt en het niet mogelijk is deze bevelen tijdig vooraf door de gerechtelijke instantie te laten bekrachtigen, in het bijzonder omdat de bekrachtigende autoriteit niet bereikbaar is voor het verlenen van bekrachtiging en de dreiging dermate imminent is dat actie moet worden ondernomen. Dat geldt evenwel alleen wanneer het nationaal recht in een soortgelijke binnenlandse zaak in deze procedure voorziet.**

- (37) Europese verstrekings- en bewaringsbevelen dienen te worden gericht aan de door de dienst aanbieder aangewezen wettelijke vertegenwoordiger. Wanneer er geen wettelijke vertegenwoordiger is aangewezen, kunnen bevelen aan een vestiging van de dienst aanbieder in de Unie worden gericht. Dit kan het geval zijn wanneer er geen wettelijke verplichting voor de dienst aanbieder bestaat om een wettelijke vertegenwoordiger aan te wijzen. Ingeval de wettelijke vertegenwoordiger zijn verplichting in noodsituaties niet nakomt, kan het Europees verstrekings- of bewaringsbevel ook worden gericht aan de dienst aanbieder, naast of in plaats van handhaving van het oorspronkelijke bevel overeenkomstig artikel 14. Ingeval de wettelijke vertegenwoordiger zijn verplichting niet nakomt in andere situaties dan noodsituaties, maar waarin er duidelijke risico's bestaan dat gegevens verloren zullen gaan, kan een Europees verstrekings- of bewaringsbevel ook worden gericht aan elke vestiging van de dienst aanbieder in de Unie. Vanwege deze verschillende mogelijke scenario's, wordt de algemene term "adessaat" in de bepalingen gebruikt. Wanneer een verplichting, zoals die inzake vertrouwelijkheid, niet alleen geldt voor de adessaat, maar ook voor de dienst aanbieder, indien deze niet de adessaat is, wordt dit in de betrokken bepaling vermeld. **Indien het Europees verstrekings- of bewaringsbevel aan een dienst aanbieder is gericht ingevolge niet-naleving door de wettelijke vertegenwoordiger, kan het ook ten aanzien van de dienst aanbieder ten uitvoer worden gelegd.**
- (38) Europese verstrekings- en bewaringsbevelen dienen aan de [...] **adessaat** te worden doorgegeven door middel van een certificaat inzake het Europees verstrekingsbevel (CEV) of een certificaat inzake het Europees bewaringsbevel (CEB), dat dient te worden vertaald. De certificaten dienen dezelfde verplichte informatie te bevatten als de bevelen, met uitzondering van de gronden voor de noodzaak en de evenredigheid van de maatregel of verdere bijzonderheden over de zaak, teneinde het onderzoek niet in gevaar te brengen. Aangezien deze echter onderdeel vormen van het bevel zelf, kunnen zij door de verdachte later tijdens de strafprocedure worden aangevochten. Waar nodig dient een certificaat te worden vertaald in (één van) de officiële ta(a)l(en) van de [...] **tenuitvoerleggingsstaat**, of in een andere officiële taal die de dienst aanbieder heeft aangegeven te zullen aanvaarden.
- (39) De bevoegde uitvaardigende autoriteit **of de voor toezending bevoegde autoriteit** dient het CEV of het CEB rechtstreeks en **op een veilige en betrouwbare manier** aan de adessaat door te geven, op zodanige wijze dat dit schriftelijk kan worden vastgelegd en de dienst aanbieder de echtheid ervan kan vaststellen, zoals bij aangetekende brief, beveiligde e-mail en platforms of andere beveiligde kanalen, met inbegrip van die welke door de dienst aanbieder ter beschikking worden gesteld, in overeenstemming met de regels voor de bescherming van persoonsgegevens.
- (40) De gevraagde gegevens dienen aan de autoriteiten te worden doorgegeven **op een veilige en betrouwbare manier aan de hand waarvan de echtheid van de afzender en de integriteit van de gegevens kunnen worden geconstateerd**, en wel binnen 10 dagen na ontvangst van het CEV. De dienst aanbieder dient kortere termijnen in acht te nemen in noodgevallen en wanneer de uitvaardigende autoriteit andere redenen aangeeft om af te wijken van de termijn van 10 dagen. Naast het onmiddellijke gevaar dat de gevraagde gegevens worden gewist, kunnen ook met een lopend onderzoek verband houdende omstandigheden een dergelijke reden vormen, bijvoorbeeld wanneer de gevraagde gegevens verband houden met andere dringende onderzoeksmaatregelen die zonder de ontbrekende gegevens niet kunnen worden uitgevoerd of anderszins daarvan afhangen.

- (41) Om dienstaanbieders in staat te stellen formele problemen aan te pakken, is het nodig te voorzien in een procedure voor de communicatie tussen de dienstaanbieder en de uitvaardigende rechterlijke autoriteit in gevallen waarin het CEV mogelijk onvolledig is, kennelijke fouten bevat of onvoldoende informatie bevat voor de uitvoering van het bevel. Mocht de dienstaanbieder om een andere reden de informatie niet volledig of niet op tijd verstrekken, bijvoorbeeld omdat hij van oordeel is dat er sprake is van een conflict met een verplichting krachtens het recht van een derde land, of omdat hij meent dat het Europees verstrekingsbevel niet is uitgevaardigd overeenkomstig de voorwaarden van deze verordening, dient hij zich te wenden tot de uitvaardigende autoriteit en passende redenen aan te voeren. Derhalve moet de communicatieprocedure voorzien in ruime mogelijkheden voor de correctie of heroverweging van [...] **het Europees verstrekingsbevel** door de uitvaardigende autoriteit in een vroeg stadium. Om de beschikbaarheid van de gegevens te garanderen, moet de dienstaanbieder de gegevens bewaren als hij kan vaststellen welke gegevens worden verlangd.
- (41a) De adressaat dient niet te worden verplicht het bevel uit te voeren ingeval zich een de facto-onmogelijkheid voordoet die niet door toedoen van de adressaat of, indien verschillend, de dienstaanbieder was gecreëerd op het tijdstip waarop het bevel is ontvangen. De facto-onmogelijkheid moet worden geacht te bestaan indien de persoon wiens gegevens worden verlangd, geen klant is van de dienstaanbieder of niet als zodanig kan worden aangemerkt, zelfs niet na een tot de uitvaardigende autoriteit gericht verzoek om nadere informatie of indien de gegevens rechtmatig zijn gewist voordat het bevel ontvangen is.**
- (42) Na ontvangst van een certificaat inzake het Europees bewaringsbevel ("CEB") moet de dienstaanbieder de gevraagde gegevens ten hoogste 60 dagen bewaren, tenzij de uitvaardigende autoriteit de dienstaanbieder in kennis stelt van het feit dat zij de procedure heeft aangevangen voor de uitvaardiging van een aansluitend verstrekkingverzoek, in welk geval de bewaring moet worden voortgezet. De termijn van 60 dagen moet de indiening van een officieel verzoek mogelijk maken. Dit houdt in dat er op zijn minst een aantal formele stappen moeten zijn genomen, zoals het versturen van een verzoek om wederzijdse rechtshulp ter vertaling. Na ontvangst van die informatie moeten de gegevens worden bewaard zolang dat nodig is in afwachting van de verstrekking van de gegevens in het kader van een aansluitend verstrekkingverzoek.

- (43) Dienstaanbieders en hun wettelijke vertegenwoordigers dienen de vertrouwelijkheid te waarborgen. **Voorts moeten zij [...] ervan afzien de persoon wiens gegevens worden verlangd, te informeren, teneinde het strafonderzoek te beschermen, in overeenstemming met artikel 23 van Verordening (EU) 2016/679¹⁶ [...] behalve wanneer de uitvaardigende autoriteit vraagt dat de betrokkene wordt geïnformeerd. In deze gevallen moet de uitvaardigende autoriteit ook de nodige informatie verstrekken over de toepasselijke rechtsmiddelen die voor de dienst aanbieder openstaan, zodat deze inlichting in de aan de betrokkene te verstrekken informatie kan worden opgenomen.** Gebruikersinformatie is [...] **in ieder geval** een essentieel element om toetsing en beroep in rechte mogelijk te maken en dient, [...] **zodra** er geen risico bestaat dat de lopende onderzoeken in gevaar worden gebracht, door de autoriteit te worden verstrekt indien de dienst aanbieder **niet** werd gevraagd de gebruiker [...] in kennis te stellen, overeenkomstig de nationale maatregel tot omzetting van artikel 13 van Richtlijn (EU) 2016/680¹⁷. **De uitvaardigende autoriteit kan ervan afzien de persoon wiens abonnee- of toegangsgegevens worden verlangd, te informeren wanneer zulks noodzakelijk en evenredig is voor het beschermen van de grondrechten en de legitieme belangen van een andere persoon, en in het bijzonder wanneer deze rechten en belangen zwaarder doorwegen dan het belang dat de persoon wiens gegevens worden verlangd, erbij heeft geïnformeerd te worden. Dat zou het geval kunnen zijn wanneer een bevel de abonnee- of toegangsgegevens van een derde persoon betreft, in het licht van het vermoeden van onschuld van de verdachte. Wanneer de identiteit van de betrokkene de uitvaardigende autoriteit onbekend is, moet alleen onderzoek voor het bepalen van de identiteit van deze persoon worden verricht voor zover zulks noodzakelijk en evenredig lijkt ten opzichte van de ingrijpendheid van de maatregel en de inspanning waarmee het vaststellen van de identiteit gepaard gaat.**
- (44) Ingeval de adressaat het bevel niet naleeft, kan de uitvaardigende autoriteit het volledige bevel, met inbegrip van de motivering van de noodzaak en de evenredigheid, vergezeld van het certificaat, doorgeven aan de bevoegde autoriteit van de lidstaat waar de adressaat van het certificaat verblijft of is gevestigd. Deze lidstaat dient het ten uitvoer te leggen overeenkomstig zijn nationaal recht. De lidstaten moeten voorzien in doeltreffende, evenredige en afschrikkende geldelijke sancties in geval van inbreuk op de verplichtingen uit hoofde van deze verordening.

---

¹⁶ [Verordening \(EU\) 2016/679](#) van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming) (PB L 119 van 4.5.2016, blz. 1).

¹⁷ [Richtlijn \(EU\) 2016/680](#) van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing of de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, en betreffende het vrije verkeer van die gegevens, en intrekking van het Kaderbesluit van de Raad 2008/977/JBZ (PB L 119 van 4.5.2016, blz. 89).

- (45) De tenuitvoerleggingsprocedure is een procedure waarin de adressaat [...] **formeel gronden kan aanvoeren** tegen de tenuitvoerlegging op basis van een beperkt aantal gronden. De tenuitvoerleggingsautoriteit kan weigeren het bevel te erkennen en ten uitvoer te leggen op basis van dezelfde gronden, [...] **alsmede, ingeval de volgende gronden krachtens deze verordening in aanmerking moeten worden genomen, op grond dat de** immuniteiten en voorrechten en **de voorschriften betreffende het bepalen en beperken van de strafrechtelijke aansprakelijkheid in verband met de persvrijheid en vrijheid van meningsuiting in andere media** krachtens het nationaal recht van toepassing zijn of op grond dat de openbaarmaking de fundamentele belangen van de staat, zoals nationale veiligheid en defensie, zou kunnen aantasten. De tenuitvoerleggingsautoriteit moet de uitvaardigende autoriteit raadplegen alvorens op basis van deze gronden het bevel te erkennen of ten uitvoer te leggen. In geval van niet-naleving kunnen de autoriteiten sancties opleggen. Deze sancties moeten evenredig zijn, ook in het licht van specifieke omstandigheden, zoals herhaalde of systematische niet-naleving.
- (45a) **Bij het bepalen van de passende geldelijke sanctie in individuele gevallen, houdt de bevoegde autoriteit rekening met alle relevante omstandigheden, zoals de aard, de ernst en de duur van de inbreuk, de vraag of de inbreuk doelbewust of door nalatigheid is begaan, de vraag of de dienstaanbieder verantwoordelijk is gehouden voor soortgelijke inbreuken in het verleden, alsmede met de financiële draagkracht van de aansprakelijk gehouden dienstaanbieder. In uitzonderlijke omstandigheden kan de tenuitvoerleggingsautoriteit op grond van die beoordeling besluiten geen geldelijke sancties op te leggen. In dat verband moet bijzondere aandacht uitgaan naar micro-ondernemingen die in een noodgeval niet bij machte waren zich te schikken naar een bevel omdat zij buiten de normale kantooruren niet over voldoende personeel beschikken, indien de gegevens zonder onnodige vertraging zijn toegezonden.**
- (46) [...] Dienstverleners mogen niet aansprakelijk worden gesteld in de lidstaten voor schade van hun gebruikers of derden die [...] voortkomt uit het te goeder trouw naleven van een CEV of een CEB. De **verantwoordelijkheid voor het waarborgen van de wettigheid van het bevel, en met name het noodzakelijke en evenredige karakter ervan, dient bij de uitvaardigende autoriteit te berusten.**
- (47) Naast de personen van wie de gegevens worden gevraagd, kunnen ook de dienstverleners en derde landen door de onderzoeksmaatregel worden getroffen. Om de courtoisie ten aanzien van de soevereine belangen van derde landen te waarborgen, de betrokkene te beschermen en tegenstrijdige verplichtingen voor dienstverleners aan te pakken, voorziet dit instrument in een mechanisme voor rechterlijke toetsing wanneer de naleving van een Europees verstrekkingbevel dienstverleners zou beletten een wettelijke verplichting uit hoofde van het recht van een derde staat na te leven.
- (48) Te dien einde moet een adressaat, wanneer hij van mening is dat het Europees verstrekkingbevel in het specifieke geval zou leiden tot de schending van een wettelijke verplichting die voortvloeit uit het recht van een derde land, de uitvaardigende autoriteit door middel van een gemotiveerd bezwaar informeren met gebruikmaking van de daarvoor bestemde formulieren. De uitvaardigende autoriteit moet dan het Europees verstrekkingbevel toetsen in het licht van het gemotiveerde bezwaar, rekening houdend met dezelfde criteria die de bevoegde rechtbank in acht zou moeten nemen. Wanneer de autoriteit besluit het bevel in stand te houden, dient de procedure te worden doorverwezen naar de bevoegde rechtbank, zoals aangewezen door de desbetreffende lidstaat, die vervolgens het bevel beoordeelt.

- (49) Om te bepalen of er sprake is van een tegenstrijdige verplichting in de specifieke omstandigheden van de onderzochte zaak, [...] **kan** de bevoegde rechter waar nodig een beroep doen op passende externe deskundigheid, bijvoorbeeld [...] voor de uitlegging van het recht van het betrokken derde land. Dit kan onder meer door de centrale autoriteiten van dat land te raadplegen.
- (50) Deskundigheid op het gebied van uitlegging zou ook kunnen worden verkregen door middel van adviezen van deskundigen, indien deze beschikbaar zijn. Informatie en jurisprudentie over de uitlegging van het recht van derde landen en over procedures in geval van collisie in de lidstaten dienen beschikbaar te worden gesteld op een centraal platform, zoals het Siriusproject en/of het Europees justitieel netwerk. Op die manier kunnen rechterlijke instanties gebruik maken van de ervaring en deskundigheid die andere rechtbanken met dezelfde of soortgelijke kwesties hebben opgedaan. Dit mag niet beletten dat de derde staat waar nodig opnieuw wordt geraadpleegd.
- (51) Wanneer er sprake is van tegenstrijdige verplichtingen, dient de rechtbank te bepalen of de tegenstrijdige bepalingen van **het recht van** het derde land van toepassing zijn, en zo ja, of deze de openbaarmaking van de betrokken gegevens beletten. [...]
- [...] Indien de rechtbank tot het besluit komt dat de tegenstrijdige verplichtingen van het derde land de openbaarmaking van de gegevens beletten [...], dient de rechtbank bij haar beslissing over het al dan niet in stand houden van het Europees verstrekingsbevel een aantal elementen af te wegen die bedoeld zijn voor het vaststellen van de sterkte van de band met een van de twee betrokken jurisdicties, de respectieve belangen bij het verkrijgen van de gegevens of juist het voorkomen van de openbaarmaking daarvan, en de mogelijke gevolgen van de naleving van het bevel voor de dienst aanbieder. Belangrijk bij cybergerelateerde strafbare feiten is dat de plaats waar het strafbare feit werd gepleegd, zowel de plaats(en) omvat waar de handeling werd verricht, als de plaats(en) waar de gevolgen van het strafbare feit zich hebben geconcretiseerd. **Bijzondere aandacht moet worden gegeven en een bijzonder gewicht moet worden toegekend aan de bescherming van de grondrechten, door de bepalingen van het derde land, en aan andere fundamentele belangen, zoals de nationale veiligheidsbelangen van het derde land en de mate van verbondenheid van de strafzaak met een van de twee jurisdicties bij het verrichten van de beoordeling.**

- (53) De in artikel 9 bedoelde voorwaarden zijn ook van toepassing wanneer sprake is van tegenstrijdige verplichtingen die voortvloeien uit het recht van een derde land. Tijdens deze procedure dienen de gegevens te worden bewaard. Indien het bevel wordt ingetrokken, kan een nieuw bewaringsbevel worden uitgevaardigd waarmee de uitvaardigende autoriteit de verstrekking van gegevens via andere kanalen, zoals wederzijdse rechtshulp, kan pogen te verkrijgen.
- (54) Het is van essentieel belang dat alle personen wier gegevens worden opgevraagd in het kader van een strafrechtelijk onderzoek of een strafprocedure, toegang hebben tot een doeltreffend rechtsmiddel, overeenkomstig artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. Voor verdachten en beklaagden [...] zou het recht op een doeltreffend rechtsmiddel **kunnen** [...] worden uitgeoefend **wanneer de verkregen gegevens worden gebruikt in een tegen hen aangespannen** strafprocedure. Dit kan van invloed zijn op de ontvankelijkheid of, naargelang het geval, het gewicht in de procedure van het op die manier verkregen bewijsmateriaal. Voorts genieten zij alle procedurele waarborgen die op hen van toepassing zijn, zoals het recht op informatie. Andere personen **wier gegevens worden verlangd maar** die geen verdachte of beklaagde zijn, dienen ook recht te hebben op een doeltreffend rechtsmiddel. Daarom moet ten minste worden voorzien in de mogelijkheid om de rechtmatigheid, daaronder begrepen de noodzakelijkheid en de evenredigheid, van een Europees verstrekingsbevel te betwisten. Deze verordening mag de mogelijke gronden tot betwisting van de rechtmatigheid van het bevel niet inperken. Deze rechtsmiddelen dienen in de uitvaardigende overeenkomstig het nationaal recht te worden ingeroepen. De voorschriften inzake voorlopige maatregelen moeten door onder het nationaal recht vallen.
- (55) [...] Tijdens de tenuitvoerleggingsprocedure **kan de tenuitvoerleggingsautoriteit de erkenning en de tenuitvoerlegging van een Europees verstrekings- of bewaringsbevel weigeren op een beperkt aantal gronden.** [...]
- (56) De bescherming van natuurlijke personen bij de verwerking van persoonsgegevens is een grondrecht. Krachtens artikel 8, lid 1, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en artikel 16, lid 1, van het VWEU heeft eenieder recht op bescherming van zijn persoonsgegevens. Bij de toepassing van deze verordening dienen de lidstaten ervoor te zorgen dat persoonsgegevens worden beschermd en uitsluitend mogen worden verwerkt overeenkomstig Verordening (EU) 2016/679 en Richtlijn (EU) 2016/680.

- (56a) **Doorgifte en overdracht, alsmede het gebruik van door middel van een Europees verstrekingsbevel verkregen elektronisch bewijsmateriaal in een andere procedure en voor andere doeleinden dan die waarvoor het bevel was uitgevaardigd, moeten worden beperkt, met name tot de strafbare feiten waarvoor ook de uitvaardigende autoriteit een Europees verstrekingsbevel had kunnen uitvaardigen. Het gebruik, de doorgifte of de overdracht van elektronisch bewijsmateriaal mag voorts alleen mogelijk zijn indien de gegevens nodig zijn voor het voorkomen van een onmiddellijke en ernstige bedreiging voor de openbare veiligheid van de lidstaat of het derde land in kwestie, alsook van de wezenlijke belangen van die landen. Internationale overdracht van elektronisch bewijsmateriaal is voorts onderworpen aan de voorwaarden van hoofdstuk V van Richtlijn (EU) 2016/680. In gevallen waarin de verkregen persoonsgegevens worden gebruikt voor het voorkomen van een onmiddellijk en ernstig gevaar voor de openbare veiligheid van de lidstaat of het derde land in kwestie, alsmede voor hun wezenlijke belangen, en deze dreiging geen aanleiding kan geven tot een strafrechtelijk onderzoek, moet Verordening (EU) 2016/679 van toepassing zijn.**
- (56b) **De lidstaten worden aangemoedigd, wanneer zij een verklaring over de talenregeling afleggen, naast hun officiële taal of talen te voorzien in ten minste één extra taal.**
- (57) De krachtens deze verordening verkregen persoonsgegevens mogen uitsluitend worden verwerkt als dat nodig is voor en in verhouding staat tot het voorkomen, onderzoeken, opsporen en vervolgen van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van strafrechtelijke sancties en de uitoefening van de rechten van de verdediging. De lidstaten moeten er met name voor zorgen dat een passend gegevensbeschermingsbeleid en passende gegevensbeschermingsmaatregelen van toepassing zijn op de doorgifte van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten aan dienstverleners met het oog op de toepassing van deze verordening, met inbegrip van maatregelen om de beveiliging van de gegevens te waarborgen. Dienstverleners moeten ervoor zorgen dat dit ook het geval is voor de doorgifte van persoonsgegevens aan bevoegde autoriteiten. Alleen bevoegde personen mogen via een authenticatieprocedure toegang hebben tot informatie die persoonsgegevens bevat. Overwogen dient te worden gebruik te maken van mechanismen voor het waarborgen van de authenticiteit, zoals aangemelde nationale systemen voor elektronische identificatie of vertrouwensdiensten, zulks overeenkomstig Verordening (EU) nr. 910/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 betreffende elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt en tot intrekking van Richtlijn 1999/93/EG.
- (58) De Commissie moet een evaluatie van deze verordening uitvoeren, die dient te zijn gebaseerd op de vijf criteria doelmatigheid, doeltreffendheid, relevantie, samenhang en meerwaarde voor de EU, en de basis dient te vormen voor effectbeoordelingen van opties voor eventuele verdere maatregelen. Er dient regelmatig informatie te worden verzameld, waarmee bij de evaluatie van deze verordening rekening kan worden gehouden.
- (59) Het gebruik van vooraf vertaalde standaardformulieren vergemakkelijkt de samenwerking en de uitwisseling van informatie tussen de justitiële autoriteiten en dienstverleners, zodat zij elektronisch bewijsmateriaal sneller en doeltreffender kunnen beveiligen en doorgeven, en tegelijkertijd op een gebruikersvriendelijke manier kunnen voldoen aan de nodige veiligheidsvoorschriften. Dit leidt tot lagere vertaalkosten en draagt bij tot een hoge kwaliteit. Op dezelfde wijze zouden antwoordformulieren een gestandaardiseerde uitwisseling van informatie mogelijk moeten maken, met name wanneer dienstverleners niet in staat zijn om het bevel na te leven, omdat de account niet bestaat of omdat er geen gegevens beschikbaar zijn. De formulieren zouden ook het verzamelen van statistische gegevens moeten vergemakkelijken.

- (60) Teneinde doeltreffend te voorzien in een eventuele behoefte aan verbetering van de inhoud van een CEV, een CEB of van het formulier dat moet worden gebruikt om informatie te verstrekken over de onmogelijkheid om het CEV of CEB uit te voeren, moet, overeenkomstig artikel 290 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, aan de Commissie de bevoegdheid worden gedelegeerd om handelingen vast te stellen tot wijziging van de bijlagen I, II en III bij deze verordening. Het is van bijzonder belang dat de Commissie bij haar voorbereidende werkzaamheden tot passende raadplegingen overgaat, onder meer op deskundigenniveau, en dat die raadplegingen plaatsvinden in overeenstemming met de beginselen die zijn vastgelegd in het Interinstitutioneel akkoord van 13 april 2016 over beter wetgeven¹⁸. Met name om te zorgen voor gelijke deelname aan de voorbereiding van gedelegeerde handelingen ontvangen het Europees Parlement en de Raad alle documenten op hetzelfde tijdstip als de deskundigen van de lidstaten, en hebben hun deskundigen systematisch toegang tot de vergaderingen van de deskundigengroepen van de Commissie die zich bezighouden met de voorbereiding van de gedelegeerde handelingen.
- (61) De op deze verordening gebaseerde maatregelen mogen niet prevaleren boven Europese onderzoeksbevelen overeenkomstig Richtlijn 2014/41/EU van het Europees Parlement en de Raad¹⁹ voor het verkrijgen van elektronische bewijsmateriaal. De autoriteiten van de lidstaten dienen het instrument te kiezen dat het best past bij [...] elk concreet geval; het is mogelijk dat zij de voorkeur geven aan het gebruik van het Europees onderzoeksbevel wanneer zij een reeks van verschillende soorten onderzoeksmaatregelen verlangen, met inbegrip van, maar niet beperkt tot de verstrekking van elektronisch bewijsmateriaal uit een andere lidstaat.
- (62) Als gevolg van technologische ontwikkelingen kunnen binnen een paar jaar nieuwe vormen van communicatie gangbaar zijn of kunnen er leemtes ontstaan in de toepassing van deze verordening. Daarom is het belangrijk te voorzien in een evaluatie van de toepassing ervan.
- (63) Daar de doelstelling van deze verordening, namelijk het beter grensoverschrijdend veiligstellen en verkrijgen van elektronisch bewijsmateriaal, niet voldoende door de lidstaten kan worden verwezenlijkt maar gelet op het grensoverschrijdende karakter ervan, beter door de Unie kan worden verwezenlijkt, kan de Unie, overeenkomstig het in artikel 5 van het Verdrag betreffende de Europese Unie neergelegde subsidiariteitsbeginsel, maatregelen nemen. Overeenkomstig het in hetzelfde artikel neergelegde evenredigheidsbeginsel, gaat deze verordening niet verder dan nodig is om deze doelstellingen te verwezenlijken.

---

¹⁸ PB L 123 van 12.5.2016, blz. 1.

¹⁹ [Richtlijn 2014/41/EU](#) van 3 april 2014 betreffende het Europees onderzoeksbevel in strafzaken, PB L 130 van 1.5.2014, blz. 1.

- (64) Overeenkomstig artikel 3 van het Protocol betreffende de positie van het Verenigd Koninkrijk en Ierland ten aanzien van de ruimte van vrijheid, veiligheid en recht, dat aan het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie is gehecht, heeft [...] Ierland laten weten dat het wenst deel te nemen aan de aanneming en toepassing van deze verordening of [...] neemt het Verenigd Koninkrijk, onverminderd artikel 4 van dat protocol, niet deel aan de aanneming van deze verordening, die derhalve niet bindend is voor, noch van toepassing is op deze lidstaat.
- (65) Overeenkomstig de artikelen 1 en 2 van Protocol nr. 22 betreffende de positie van Denemarken, gehecht aan het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, neemt Denemarken niet deel aan de vaststelling van deze verordening, die derhalve niet bindend is voor, noch van toepassing is op deze lidstaat.
- (66) De Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming is geraadpleegd in overeenstemming met artikel 28, lid 2, van Verordening (EG) nr. 45/2001 van het Europees Parlement en de Raad²⁰ en heeft op [...] ²¹ advies uitgebracht,

---

²⁰ Verordening (EG) nr. 45/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 18 december 2000 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door de communautaire instellingen en organen en betreffende het vrije verkeer van die gegevens (PB L 8 van 12.1.2001, blz. 1).

²¹ PB C van , blz. .

HEBBEN DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Hoofdstuk 1: Onderwerp, definities en toepassingsgebied

Artikel 1 *Onderwerp*

1. Bij deze verordening worden de regels vastgesteld op grond waarvan een autoriteit van een lidstaat een dienst aanbieder die in de Unie diensten aanbiedt, kan bevelen elektronisch bewijsmateriaal te verstrekken of te bewaren, ongeacht de locatie van de gegevens. Deze verordening doet geen afbreuk aan de bevoegdheden van de nationale autoriteiten om op hun grondgebied gevestigde of vertegenwoordigde dienstverleners te dwingen om soortgelijke nationale maatregelen na te leven.
2. Deze verordening geldt onverminderd de verplichting tot eerbiediging van de grondrechten en de rechtsbeginselen die zijn neergelegd in artikel 6 VEU, inclusief het recht op verdediging van personen tegen wie een strafprocedure loopt, en laat alle verplichtingen die in dat verband op de rechtshandhavingsautoriteiten of rechterlijke autoriteiten rusten, onverlet.

Artikel 2 *Definities*

Voor de toepassing van deze verordening wordt verstaan onder:

- (1) "Europees verstrekingsbevel": een bindende beslissing van een uitvaardigende autoriteit van een lidstaat waarbij een dienst aanbieder die in de Unie diensten aanbiedt en in een andere lidstaat is gevestigd of vertegenwoordigd, wordt gedwongen elektronisch bewijsmateriaal te verstrekken;
- (2) "Europees bewaringsbevel": een bindende beslissing van een uitvaardigende autoriteit van een lidstaat waarbij een dienst aanbieder die in de Unie diensten aanbiedt en in een andere lidstaat is gevestigd of vertegenwoordigd, wordt gedwongen elektronisch bewijsmateriaal te bewaren met het oog op een aansluitend verzoek om verstrekking;
- (3) "dienst aanbieder": een natuurlijke of rechtspersoon die een of meer van de volgende categorieën van diensten aanbiedt, met uitzondering van financiële diensten als bedoeld in artikel 2, lid 2, onder b), van Richtlijn 2006/123/EG:
  - (a) elektronische-communicatiediensten zoals omschreven in artikel 2, lid 4, van de [richtlijn tot vaststelling van het Europees wetboek voor elektronische communicatie];

- (b) **diensten in verband met internetdomeinnamen en IP-nummering, zoals aanbieders van IP-adressen, domeinnaamregistrators en -registers en aanverwante privacy- en proxydiensten;**
- (c) **overige** diensten van de informatiemaatschappij zoals omschreven in artikel 1, lid 1, van Richtlijn (EU) 2015/1535 van het Europees Parlement en de Raad²² **die:**
  - **de gebruikers ervan in staat stellen met elkaar te communiceren;** of
  - gegevens verwerken of opslaan namens de gebruikers aan wie de dienst wordt verstrekt [...]²³
- (4) "diensten aanbieden in de Unie":
  - (a) natuurlijke of rechtspersonen in een of meer lidstaten in staat stellen om gebruik te maken van de onder punt 3) hierboven vermelde diensten; en
  - (b) waarbij er op **basis van specifieke feitelijke criteria** een reële band is met de onder a) bedoelde lidsta(a)t(en);
- (5) "vestiging" of "**gevestigd zijn**": de daadwerkelijke uitoefening van een economische activiteit voor onbepaalde tijd door middel van een duurzame infrastructuur van waaruit diensten worden verstrekt [...] of [...] de activiteiten worden beheerd;
- (6) "elektronisch bewijsmateriaal": bewijsmateriaal dat op het tijdstip van ontvangst van een certificaat inzake het verstrekings- of bewaringsbevel door of namens een dienstaanbieder in elektronische vorm is opgeslagen en dat bestaat uit opgeslagen abonneegegevens, toegangsgegevens, transactiegegevens en inhoudelijke gegevens;

²² [Richtlijn \(EU\) 2015/1535](#) van het Europees Parlement en de Raad van 9 september 2015 betreffende een informatieprocedure op het gebied van technische voorschriften en regels betreffende de diensten van de informatiemaatschappij (PB L 241 van 17.9.2015, blz. 1).

²³ Finland, Letland en Luxemburg maken een voorbehoud omdat de overheidsinstanties niet dienen te worden verplicht te voldoen aan een Europees verstrekings- of bewaringsbevel (Finland) en de definitie ter zake nog te vaag en juridisch onzeker is (Luxemburg); wat betreft de noodzaak van verder onderzoek van de definitie, met name in verband met het voorstel voor een richtlijn tot vaststelling van geharmoniseerde regels voor de aanstelling van wettelijke vertegenwoordigers voor het verzamelen van bewijsmateriaal in strafprocedures (Letland).

- (7) "abonneegegevens": gegevens die betrekking hebben op:
- (a) de identiteit van een abonnee of klant, zoals opgegeven naam, geboortedatum, postadres of geografisch adres, facturatie- en betalingsgegevens, telefoonnummer of e-mailadres;
  - (b) de aard en de duur van de dienst, met inbegrip van technische gegevens en gegevens ter identificatie van gerelateerde technische maatregelen of interfaces die worden gebruikt door of verstrekt aan de abonnee of klant, en gegevens met betrekking tot de validering van het gebruik van de dienst, met uitzondering van wachtwoorden of andere authenticatiemiddelen die in plaats van een wachtwoord worden gebruikt en door een gebruiker worden verstrekt of op zijn verzoek worden gecreëerd;
- (8) "toegangsgegevens": gegevens die verband houden met de aanvang en de beëindiging van een toegangssessie van een gebruiker inzake een dienst, die strikt noodzakelijk zijn voor het uitsluitende doel de gebruiker van de dienst te identificeren, zoals de datum en het tijdstip van het gebruik, of het inloggen in en het uitloggen uit de dienst, samen met het IP-adres dat door de aanbieder van een internettoegangsdienst aan de gebruiker van de dienst is toegewezen, gegevens ter identificatie van de gebruikte interface en de gebruikers-ID. Daaronder vallen ook elektronische-communicatiemetagegevens zoals gedefinieerd in artikel 4, lid 3, onder c), van [de verordening betreffende de eerbiediging van het privéleven en de bescherming van persoonsgegevens in elektronische communicatie];
- (9) "transactiegegevens": gegevens in verband met de verstrekking van een dienst die door een dienstaanbieder wordt aangeboden, die dienen om achtergrondinformatie of aanvullende informatie over die dienst te verstrekken en door een informatiesysteem van de dienstaanbieder zijn gegenereerd of verwerkt, zoals de herkomst en de bestemming van een bericht of een ander type interactie, gegevens betreffende de locatie van het apparaat, de datum, het tijdstip, de duur, de omvang, de route, de vorm, het gebruikte protocol en het type compressie, tenzij die gegevens toegangsgegevens zijn. Daaronder vallen ook elektronische-communicatiemetagegevens zoals gedefinieerd in artikel 4, lid 3, onder c), van [de verordening betreffende de eerbiediging van het privéleven en de bescherming van persoonsgegevens in elektronische communicatie];
- (10) "inhoudelijke gegevens": andere gegevens dan abonneegegevens, toegangsgegevens of transactiegegeven die in digitale vorm zijn opgeslagen, zoals tekst, spraak, video, beelden en geluid;
- (11) "informatiesysteem": informatiesysteem zoals gedefinieerd in artikel 2, onder a), van Richtlijn 2013/40/EU van het Europees Parlement en de Raad²⁴;
- (12) "uitvaardigende staat": de lidstaat waar het Europees verstrekingsbevel of het Europees bewaringsbevel is uitgevaardigd;

---

²⁴ [Richtlijn 2013/40/EU](#) van het Europees Parlement en de Raad van 12 augustus 2013 over aanvallen op informatiesystemen en ter vervanging van Kaderbesluit 2005/222/JBZ van de Raad (PB L 218 van 14.8.2013, blz. 8).

- (13) "tenuitvoerleggingsstaat": de lidstaat waar de adreesaat van het Europees verstrekkingsbevel of het Europees bewaringsbevel verblijft of is gevestigd en waaraan het Europees verstrekkingsbevel en het certificaat inzake het Europees verstrekkingsbevel of het Europees bewaringsbevel en het certificaat inzake het Europees bewaringsbevel voor tenuitvoerlegging, **indien nodig**, worden doorgegeven;
- (14) "tenuitvoerleggingsautoriteit": de bevoegde autoriteit in de tenuitvoerleggingsstaat waaraan het Europees verstrekkingsbevel en het certificaat inzake het Europees verstrekkingsbevel of het Europees bewaringsbevel en het certificaat inzake het Europees bewaringsbevel door de uitvaardigende autoriteit voor tenuitvoerlegging worden doorgegeven;
- (15) "noodgevallen": situaties waarin sprake is van een onmiddellijke dreiging voor iemands leven of fysieke integriteit of voor een kritieke infrastructuur in de zin van artikel 2, onder a), van Richtlijn 2008/114/EG van de Raad²⁵.

Artikel 3
Toepassingsgebied

1. Deze verordening is van toepassing op dienstverleners die diensten aanbieden in de Unie.
- 1 bis De verordening is niet van toepassing op door de uitvaardigende autoriteit ingeleide procedures ten behoeve van de verstrekking van wederzijdse rechtshulp aan een andere lidstaat of een derde land.**
2. Het Europese verstrekkingsbevel en het Europese bewaringsbevel kunnen alleen worden uitgevaardigd met het oog op strafprocedures en [...] **voor de tenuitvoerlegging van vrijheidsstraffen of detentiebevelen die niet bij verstek zijn opgelegd omdat de veroordeelde zich aan justitie heeft onttrokken [...]. De bevelen kunnen ook worden uitgevaardigd in procedures in verband met een strafbaar feit waarvoor een rechtspersoon in de uitvaardigende staat aansprakelijk kan worden gesteld of bestraft.**²⁶
3. De bevelen waarin deze verordening voorziet, kunnen uitsluitend worden uitgevaardigd voor gegevens die betrekking hebben op in de Unie aangeboden diensten zoals gedefinieerd in artikel 2, punt 3.

---

²⁵ [Richtlijn 2008/114/EG](#) van de Raad van 8 december 2008 inzake de identificatie van Europese kritieke infrastructuren, de aanmerking van infrastructuren als Europese kritieke infrastructuren en de beoordeling van de noodzaak de bescherming van dergelijke infrastructuren te verbeteren (PB L 345 van 23.12.2008, blz. 75).

²⁶ Duitsland, Finland, Letland en de Tsjechische Republiek maken een voorbehoud bij de verruiming van het toepassingsgebied tot schuldig bevonden personen die zich aan justitie hebben onttrokken, alsmede bij de overeenkomstige bepalingen in artikel 5, lid 3, en artikel 6, lid 2.

Hoofdstuk 2: Europees verstrekingsbevel, Europees bewaringsbevel en certificaten

Artikel 4 *Uitvaardigende autoriteit*

1. Een Europees verstrekingsbevel voor abonneegegevens en toegangsgegevens kan worden uitgevaardigd door:
  - (a) een in de zaak bevoegde rechter, rechtbank, onderzoeksrechter of openbare aanklager; of
  - (b) iedere andere door de uitvaardigende staat aangeduide bevoegde autoriteit, die in de zaak in kwestie optreedt als strafrechtelijke onderzoeksautoriteit en overeenkomstig het nationale recht bevoegd is opdracht te geven tot bewijsgaring. Een dergelijk Europees verstrekingsbevel wordt, nadat is nagegaan of het voldoet aan de krachtens deze verordening geldende voorwaarden voor de uitvaardiging van een Europees verstrekingsbevel, bekrachtigd door een rechter, rechtbank, onderzoeksrechter of openbare aanklager in de uitvaardigende staat.
2. Een Europees verstrekingsbevel inzake transactiegegevens en inhoudelijke gegevens kan uitsluitend worden uitgevaardigd door:
  - (a) een in de zaak bevoegde rechter, rechtbank of onderzoeksrechter; of
  - (b) iedere andere door de uitvaardigende staat aangeduide bevoegde autoriteit, die in de zaak in kwestie optreedt als strafrechtelijke onderzoeksautoriteit en overeenkomstig het nationale recht bevoegd is opdracht te geven tot bewijsgaring. Een dergelijk Europees verstrekingsbevel wordt, nadat is nagegaan of het voldoet aan de krachtens deze verordening geldende voorwaarden voor de uitvaardiging van een Europees verstrekingsbevel, bekrachtigd door een rechter, rechtbank of onderzoeksrechter in de uitvaardigende staat.
3. Een Europees bewaringsbevel kan worden uitgevaardigd door:
  - (a) een in de zaak bevoegde rechter, rechtbank, onderzoeksrechter of openbare aanklager; of
  - (b) iedere andere door de uitvaardigende staat aangeduide bevoegde autoriteit, die in de zaak in kwestie optreedt als strafrechtelijke onderzoeksautoriteit en overeenkomstig het nationale recht bevoegd is opdracht te geven tot bewijsgaring. Een dergelijk Europees bewaringsbevel wordt, nadat is nagegaan of het voldoet aan de krachtens deze verordening geldende voorwaarden voor de uitvaardiging van een Europees bewaringsbevel, bekrachtigd door een rechter, rechtbank, onderzoeksrechter of openbare aanklager in de uitvaardigende staat.

4. Wanneer het bevel overeenkomstig lid 1, onder b), lid 2, onder b), en lid 3, onder b), door een rechterlijke autoriteit is bekrachtigd, kan deze autoriteit ook als een uitvaardigende autoriteit worden beschouwd voor de doorgifte van het certificaat inzake het Europees verstrekingsbevel en het certificaat inzake het Europees bewaringsbevel.
5. **In geldig vastgestelde noodgevallen kunnen de in lid 1, onder b) en lid 3, onder b), vermelde autoriteiten het desbetreffende bevel voor abonnee- en toegangsgegevens uitvaardigen, en zulks zonder voorafgaande bekrachtiging indien de bekrachtiging niet tijdig kan worden verkregen en indien deze autoriteiten in een soortgelijke binnenlandse zaak zonder bekrachtiging een bevel kunnen uitvaardigen. De uitvaardigende autoriteit streeft naar bekrachtiging achteraf zonder onnodige vertraging en binnen een termijn van 48 uur.** Indien deze bekrachtiging achteraf niet wordt verricht, trekt de uitvaardigende autoriteit het bevel onverwijld in en verwijdert zij alle verkregen gegevens of zorgt zij ervoor dat de gegevens niet als bewijs worden gebruikt, overeenkomstig zijn nationaal recht²⁷.
6. **Elke lidstaat kan een of meer centrale autoriteiten aanwijzen die verantwoordelijk zijn voor de administratieve toezending van certificaten, bevelen en kennisgevingen, de ontvangst van gegevens en kennisgevingen, alsmede de toezending van andere officiële briefwisseling met betrekking tot de certificaten of bevelen.**

---

²⁷ Griekenland en Luxemburg maken een voorbehoud bij de mogelijkheid van bekrachtiging achteraf.

Artikel 5

Voorwaarden voor het uitvaardigen van een Europees verstrekingsbevel

1. Een uitvaardigende autoriteit kan een Europees verstrekingsbevel slechts uitvaardigen wanneer alle in dit artikel beschreven voorwaarden zijn vervuld.
2. Het Europees verstrekingsbevel is noodzakelijk en evenredig met het oog op de in artikel 3, lid 2, bedoelde procedures en kan slechts worden uitvaardigd indien een soortgelijke maatregel beschikbaar zou zijn voor hetzelfde strafbare feit in een vergelijkbare binnenlandse situatie in de uitvaardigende staat.
3. Europese verstrekingsbevelen inzake abonneegegevens of toegangsgegevens kunnen worden uitvaardigd voor alle strafbare feiten **en voor de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf of detentiebevel van ten minste 4 maanden**.
4. Europese verstrekingsbevelen inzake transactiegegevens of inhoudelijke gegevens, kunnen slechts worden uitvaardigd²⁸:
  - (a) voor strafbare feiten waarop in de uitvaardigende staat een vrijheidsstraf staat met een maximum van ten minste 3 jaar²⁹; of
  - (b) voor de volgende strafbare feiten, indien zij geheel of gedeeltelijk zijn gepleegd door middel van een informatiesysteem:
    - strafbare feiten zoals gedefinieerd in de artikelen 3, 4 en 5 van Kaderbesluit 2001/413/JHA van de Raad³⁰;
    - strafbare feiten zoals gedefinieerd in de artikelen 3 tot en met 7 van Richtlijn 2011/93/EU van het Europees Parlement en de Raad³¹;
    - strafbare feiten zoals gedefinieerd in de artikelen 3 tot en met 8 van Richtlijn 2013/40/EU van het Europees Parlement en de Raad;

---

²⁸ Finland en Slovenië verkiezen een lijst.

²⁹ Cyprus maakt een voorbehoud bij de voorwaarden voor de uitvaardiging van een Europees verstrekingsbevel voor strafbare feiten waarop een straf van minder dan 5 jaar staat;

³⁰ [Kaderbesluit 2001/413/JBZ](#) van de Raad van 28 mei 2001 betreffende de bestrijding van fraude en vervalsing in verband met andere betaalmiddelen dan contanten (PB L 149 van 2.6.2001, blz. 1).

³¹ [Richtlijn 2011/93/EU](#) van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 ter bestrijding van seksueel misbruik en seksuele uitbuiting van kinderen en kinderpornografie, en ter vervanging van Kaderbesluit 2004/68/JBZ van de Raad (PB L 335 van 17.12.2011, blz. 1).

- (c) voor strafbare feiten zoals gedefinieerd in de artikelen 3 tot en met 12, en artikel 14 van Richtlijn (EU) 2017/541 van het Europees Parlement en de Raad³².
- d) voor de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf of een detentiebevel van ten minste vier maanden opgelegd voor strafbare feiten overeenkomstig de punten a), b) en c) van dit lid;**

5. Het Europees verstrekingsbevel bevat de volgende informatie:

- (a) de uitvaardigende autoriteit en, indien van toepassing, de bekrachtigende autoriteit;
- (b) de in artikel 7 bedoelde adressaat van het Europees verstrekingsbevel;
- (c) de gebruiker, behalve wanneer het bevel uitsluitend ten doel heeft de gebruiker te identificeren, of elke andere unieke identicator zoals naam, ID of naam van de rekening om te bepalen welke gegevens worden gezocht, [...]**
- (d) de categorie van de gevraagde gegevens (abonneegegevens, toeganggegevens, transactiegegevens of inhoudelijke gegevens);
- (e) in voorkomend geval, de tijdsspanne waarop de te verstrekken gegevens betrekking hebben;
- (f) de toepasselijke strafrechtelijke bepalingen van de uitvaardigende staat;
- (g) in geval van nood of van een verzoek om eerdere openbaarmaking, de redenen daarvoor;
- (h) in gevallen waarin de verlangde gegevens worden opgeslagen of verwerkt als onderdeel van een infrastructuur die door een dienstaanbieder wordt verstrekt aan een bedrijf of een andere entiteit die geen natuurlijke persoon is, een bevestiging dat het bevel overeenkomstig lid 6 is uitgevaardigd;
- (i) de gronden voor de noodzaak en de evenredigheid van de maatregel.

6. In gevallen waarin de verlangde gegevens worden opgeslagen of verwerkt als onderdeel van een infrastructuur die door een dienstaanbieder wordt verstrekt aan een bedrijf of een andere entiteit die geen natuurlijke persoon is, kan het Europees verstrekingsbevel uitsluitend worden gericht aan de dienstaanbieder wanneer onderzoeksmaatregelen tegen het bedrijf of de entiteit niet aangewezen zijn, met name omdat zij het onderzoek zouden kunnen schaden.

---

³² [Richtlijn \(EU\) 2017/541](#) van het Europees Parlement en de Raad van 15 maart 2017 inzake terrorismebestrijding en ter vervanging van Kaderbesluit 2002/475/JBZ van de Raad en tot wijziging van Besluit 2005/671/JBZ van de Raad (PB L 88 van 31.3.2017, blz. 6).

- 6 bis** Een Europees verstrekingsbevel inzake gegevens die zijn opgeslagen of verwerkt in het kader van een door een dienst aanbieder aan een overheidsinstantie geleverde infrastructuur mag slechts worden uitgevaardigd indien de overheidsinstantie waarvoor de gegevens zijn opgeslagen of verwerkt, zich in de uitvaardigende staat bevindt.
- 7.** [...] In gevallen waarin het bevel betrekking heeft op transactiegegevens en de uitvaardigende autoriteit redelijke gronden heeft om aan te nemen dat [...]
- a.** de persoon wiens gegevens worden verlangd niet op het grondgebied van de uitvaardigende staat verblijft en
  - b.** de gevraagde gegevens worden beschermd krachtens het recht van de tenuitvoerleggingsstaat of in die lidstaat onderworpen zijn aan voorschriften betreffende het bepalen en beperken van de strafrechtelijke aansprakelijkheid in verband met de persvrijheid en de vrijheid van meningsuiting in andere media; indien de openbaarmaking ervan van invloed kan zijn op de fundamentele belangen van d[...]e tenuitvoerleggingsstaat, onder meer op het gebied van nationale veiligheid en defensie, zoekt de uitvaardigende autoriteit opheldering **over de onder b) bedoelde omstandigheden** alvorens het Europees verstrekingsbevel uit te vaardigen, onder meer door de bevoegde autoriteiten van de [...] tenuitvoerleggingsstaat te raadplegen, hetzij rechtstreeks hetzij via Eurojust of het Europees justitieel netwerk. Indien de uitvaardigende autoriteit van oordeel is dat de gevraagde [...] transactiegegevens [...] worden beschermd door dergelijke voorrechten en immunititeiten **of voorschriften betreffende het bepalen en beperken van de strafrechtelijke aansprakelijkheid in verband met de persvrijheid en de vrijheid van meningsuiting in andere media** of dat de openbaarmaking ervan de fundamentele belangen van de andere lidstaat zou schaden, **onder meer op het gebied van nationale veiligheid en defensie, neemt zij deze omstandigheden in aanmerking alsof zij in het nationaal recht zijn voorzien en vaardigt zij geen Europees verstrekingsbevel uit of past zij het Europees verstrekingsbevel aan indien dat nodig is om deze gronden effect te doen sorteren**³³.
- 8.** Indien een autoriteit van de tenuitvoerleggingsstaat bevoegd is tot opheffing van het voorrecht of de immunititeit, kan de uitvaardigende autoriteit de tenuitvoerleggingsautoriteit verzoeken contact op te nemen met de bevoegde autoriteit om haar te vragen haar bevoegdheid onverwijld uit te oefenen. Indien een autoriteit van een andere lidstaat, van een derde land of van een internationale organisatie bevoegd is tot opheffing van het voorrecht of de immunititeit, kan de uitvaardigende autoriteit de betrokken autoriteit verzoeken die bevoegdheid uit te oefenen.

---

³³ Duitsland en Tsjechië zijn voorstander van de toevoeging van inhoudelijke gegevens. Duitsland heeft tevens gevraagd om de toevoeging van een clause over grondrechten in deze bepaling en in artikel 12 bis. Hongarije maakt een inhoudelijk voorbehoud wegens de logica van de bepaling aangezien zij van mening is dat, wanneer er redelijke gronden zijn om aan te nemen dat de weigering wordt verwacht, een voorafgaande raadpleging in het algemeen mogelijk moet zijn, ook voor parallelle bepalingen in artikel 5, lid 7, artikel 7 bis, artikel 9, lid 5, artikel 12 bis en artikel 14.

Artikel 6
Voorwaarden voor het uitvaardigen van een Europees bewaringsbevel

1. Een uitvaardigende autoriteit kan slechts een Europees bewaringsbevel uitvaardigen wanneer alle in dit artikel beschreven voorwaarden zijn vervuld. **Artikel 5, lid 6 bis, is van overeenkomstige toepassing.**
2. Het kan worden uitgevaardigd indien zulks noodzakelijk en evenredig is om te voorkomen dat gegevens worden verwijderd, gewist of gewijzigd, met het oog op een aansluitend verzoek tot verstrekking van die gegevens door middel van wederzijdse rechtshulp, een Europees onderzoeksbevel of een Europees verstrekkingbevel. Europese bevelen tot bewaring van gegevens kunnen worden uitgevaardigd voor alle strafbare feiten **en voor de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf of detentiebevel van ten minste vier maanden.**
3. Het Europees bewaringsbevel bevat de volgende informatie:
  - (a) de uitvaardigende autoriteit en, indien van toepassing, de bekrachtigende autoriteit;
  - (b) de in artikel 7 bedoelde adressaat van het Europees bewaringsbevel;
  - (c) de [...] **gebruiker**, behalve wanneer het bevel uitsluitend ten doel heeft de [...] **gebruiker** te identificeren, **of elke andere unieke identicator zoals naam, ID of naam van de rekening om te bepalen welke gegevens worden gezocht**; [...]
  - (d) de categorie van de te bewaren gegevens (abonneegegevens, toegangsgegevens, transactiegegevens of inhoudelijke gegevens);
  - (e) in voorkomend geval, de tijdsspanne waarop de te bewaren gegevens betrekking hebben;
  - (f) de toepasselijke strafrechtelijke bepalingen van de uitvaardigende staat;
  - (g) de gronden voor de noodzaak en de evenredigheid van de maatregel.

Artikel 7
Adressaat van een Europees verstrekkingbevel en een Europees bewaringsbevel

1. Het Europees verstrekkingbevel en het Europees bewaringsbevel worden rechtstreeks gericht aan een wettelijke vertegenwoordiger die door de dienst aanbieder is aangewezen voor bewijsgeving in strafprocedures.
2. Wanneer er geen [...] wettelijke vertegenwoordiger is aangesteld, kunnen het Europees verstrekkingbevel en het Europees bewaringsbevel worden gericht aan iedere vestiging van de dienst aanbieder in de Unie.
3. Wanneer de wettelijke vertegenwoordiger een CEV niet uitvoert in een noodgeval overeenkomstig artikel 9, lid 2, kan het **Europees verstrekkingbevel** [...] aan iedere vestiging van de dienst aanbieder in de Unie worden gericht.

4. Wanneer de wettelijke vertegenwoordiger zijn verplichtingen uit hoofde van de artikelen 9 of 10 niet nakomt en de uitvaardigende autoriteit van oordeel is dat er een ernstig risico bestaat dat gegevens verloren zullen gaan, kunnen het Europees verstrekingsbevel en het Europees bewaringsbevel worden gericht aan iedere vestiging van de dienst aanbieder in de Unie.

Artikel 7 bis
*Kennisgeving*³⁴

1. **In gevallen waarin het Europees verstrekingsbevel betrekking heeft op inhoudelijke gegevens, en de uitvaardigende autoriteit redelijke gronden heeft om aan te nemen dat de persoon wiens gegevens worden verlangd niet op het grondgebied van de uitvaardigende autoriteit verblijft, dient de uitvaardigende autoriteit een exemplaar van het CEV bij de bevoegde autoriteit van de tenuitvoerleggingsstaat in op moment waarop het CEV aan de adressaat wordt toegezonden overeenkomstig artikel 7.**
2. **De in kennis gestelde autoriteit kan de uitvaardigende autoriteit zo spoedig mogelijk in kennis stellen van alle omstandigheden overeenkomstig artikel 5, lid 7, onder b), en zij tracht dit binnen 10 dagen te doen. De uitvaardigende autoriteit neemt deze omstandigheden in aanmerking alsof zij voorzien zijn in het nationaal recht en zij trekt het bevel in of past het aan als dat nodig is om deze gronden effect te doen sorteren indien de gegevens nog niet zijn verstrekt. In het geval van intrekking stelt de uitvaardigende autoriteit de adressaat daar onverwijld van in kennis.**
3. **Indien een autoriteit van de tenuitvoerleggingsstaat bevoegd is tot opheffing van het voorrecht of de immuniteit, kan de uitvaardigende autoriteit de in kennis gestelde autoriteit verzoeken contact op te nemen met de bevoegde autoriteit om haar te vragen haar bevoegdheid onverwijld uit te oefenen. Indien een autoriteit van een andere lidstaat, van een derde land of van een internationale organisatie bevoegd is tot opheffing van het voorrecht of de immuniteit, kan de uitvaardigende autoriteit de betrokken autoriteit verzoeken die bevoegdheid uit te oefenen.**
4. **De kennisgeving laat de verplichtingen van de adressaat uit hoofde van deze verordening onverlet.**

---

³⁴ Duitsland, Finland, Griekenland, Hongarije, Letland en Tsjechië maken een voorbehoud bij de kennisgevingsprocedure en pleiten in dit verband voor een effectievere procedure met onder andere transactiegegevens en een grondrechtenbepaling, d.w.z. een bepaling die voorziet in gronden voor weigering bij de in kennis gestelde autoriteit; voorts moet de regel inzake wat als een "nationaal geval" wordt beschouwd, worden teruggedraaid; Duitsland pleit ten slotte voor indiening van het bevel in plaats van het certificaat, terwijl Tsjechië van oordeel is dat zowel het bevel als het certificaat moet worden ingediend. België, Bulgarije, Estland, Frankrijk, Ierland, Italië, Polen, Portugal en Spanje maken een voorbehoud bij de kennisgevingsprocedure en bepalingen in verband met de invoering van een kennisgevingsprocedure, met name artikel 5, lid 7, artikel 9, artikel 12 bis en artikel 14, en de daarmee verband houdende overwegingen waarin wordt gesteld dat de voorkeur zou worden gegeven aan het Commissievoorstel zonder kennisgeving; België, Luxemburg, Ierland, Slovenië en Polen zouden, indien er toch een kennisgeving komt, de voorkeur geven aan een kennisgeving aan de lidstaat waar de persoon wiens gegevens worden verlangd, verblijft.

Artikel 8

Certificaat inzake het Europees verstrekingsbevel en inzake het Europees bewaringsbevel

1. Een Europees verstrekings- of bewaringsbevel wordt aan de in artikel 7 gedefinieerde adressaat doorgegeven door middel van een certificaat inzake het Europees verstrekingsbevel (CEV) of een certificaat inzake het Europees bewaringsbevel (CEB).

De uitvaardigende of bekrachtigende autoriteit vult het in bijlage I opgenomen CEV of het in bijlage II opgenomen CEB in, ondertekent het en verklaart de inhoud ervan nauwkeurig en correct.

2. Het CEV of het CEB wordt [...] **door of namens de uitvaardigende autoriteit** doorgegeven op [...] een **veilige en betrouwbare** wijze [...] **waardoor** [...] de adressaat [...] **dit schriftelijk kan vastleggen en de authenticiteit van het certificaat kan worden vastgesteld.**

Wanneer dienstaanbieders, lidstaten of organen van de Unie speciale platforms of andere beveiligde kanalen hebben ingesteld voor het afhandelen van verzoeken om gegevens van justitiële autoriteiten en rechtshandhavingsautoriteiten, kan de uitvaardigende autoriteit er ook voor kiezen het certificaat via deze kanalen door te geven.

3. Het CEV bevat de in artikel 5, lid 5, onder a) tot en met h), vermelde informatie, met inbegrip van informatie die voor de adressaat toereikend is om de uitvaardigende autoriteit te identificeren en daarmee contact op te nemen. De gronden voor de noodzaak en de evenredigheid van de maatregel of nadere bijzonderheden over de onderzoeken worden er niet in opgenomen.
4. Het CEB bevat de in artikel 6, lid 3, onder a) tot en met h), vermelde informatie, met inbegrip van informatie die voor de adressaat toereikend is om de uitvaardigende autoriteit te identificeren en daarmee contact op te nemen. De gronden voor de noodzaak en de evenredigheid van de maatregel of nadere bijzonderheden over de onderzoeken worden er niet in opgenomen.
5. Zo nodig wordt het CEV of het CEB vertaald in een officiële taal van de Unie die door de adressaat wordt aanvaard. Als er geen specifieke taal is opgegeven, wordt het CEV of het CEB vertaald in een van de officiële talen van de lidstaat waar de wettelijke vertegenwoordiger verblijft of is gevestigd.

Artikel 9
Uitvoering van een CEV

1. Na ontvangst van het CEV zorgt de adressaat ervoor dat de gevraagde gegevens uiterlijk 10 dagen later **op een veilige en betrouwbare wijze waardoor de authenticiteit en integriteit ervan kunnen worden vastgesteld**, rechtstreeks aan de in het CEV vermelde uitvaardigende autoriteit of rechtshandhavingsautoriteiten worden toegezonden, tenzij de uitvaardigende autoriteit redenen voor eerdere openbaarmaking opgeeft³⁵.
2. In noodgevallen geeft de adressaat de gevraagde gegevens onverwijld door, uiterlijk binnen 6 uur na ontvangst van het CEV.
3. Indien de adressaat zijn verplichting niet kan nakomen omdat het CEV onvolledig is, kennelijke fouten bevat of niet voldoende informatie bevat voor de uitvoering van het CEV, informeert de adressaat de in het CEV vermelde uitvaardigende autoriteit onverwijld en verzoekt hij deze om opheldering door gebruik te maken van het formulier in bijlage III. Hij stelt de uitvaardigende autoriteit ervan in kennis of een identificatie en bewaring zoals bedoeld in lid 6 mogelijk was. De uitvaardigende autoriteit reageert onverwijld, en uiterlijk binnen 5 dagen. De in de leden 1 en 2 bedoelde termijnen zijn niet van toepassing totdat opheldering is verschaft.
4. Indien de adressaat zijn verplichting niet kan nakomen vanwege [...] een feitelijke onmogelijkheid [...] **als gevolg van omstandigheden die niet door [...]** de adressaat of [...] de dienst aanbieder [...] **waren gecreëerd op het moment dat het bevel werd ontvangen [...]**, stelt de adressaat de in het CEV genoemde uitvaardigende autoriteit daarvan onverwijld, met vermelding van de redenen, in kennis door gebruik te maken van het formulier in bijlage III. [...]

---

³⁵ Duitsland stelt ten minste de toevoeging voor van een nieuwe overweging waarin de Commissie en de lidstaten wordt verzocht zo spoedig mogelijk beveiligde elektronische communicatiekanalen voor het vaststellen van de authenticiteit en de integriteit te plannen en in te voeren.

5. In alle gevallen waarin de adressaat de gevraagde informatie om andere redenen niet, niet volledig of niet binnen de gestelde termijn verstrekt, stelt hij de uitvaardigende autoriteit onverwijld en uiterlijk binnen de termijnen die zijn vastgelegd in leden 1 en 2 in kennis van die redenen, door gebruik te maken van het formulier in bijlage III. De uitvaardigende autoriteit beoordeelt het bevel in het licht van de door de dienst aanbieder verstrekte informatie en stelt zo nodig een nieuwe termijn vast waarbinnen de dienst aanbieder de gegevens dient te verstrekken.

[...] ³⁶

6. De adressaat bewaart de gevraagde gegevens indien hij deze niet onmiddellijk verstrekt, tenzij aan de hand van de informatie in het CEV niet kan worden bepaald welke gegevens worden gevraagd, in welk geval hij overeenkomstig lid 3 om opheldering verzoekt. De bewaring wordt gehandhaafd totdat de gegevens worden verstrekt, ongeacht of dit gebeurt op basis van het opgehelderde Europees verstrekingsbevel en het bijbehorende certificaat dan wel via andere kanalen, zoals wederzijdse rechtshulp. Indien het niet langer noodzakelijk is de gegevens te verstrekken en te bewaren, stelt de uitvaardigende autoriteit, en in voorkomend geval overeenkomstig artikel 14, lid 8, de tenuitvoerleggingsautoriteit, de adressaat daarvan onverwijld in kennis.

---

³⁶ Hongarije maakt een voorbehoud bij deze schrapping.

Artikel 10
Uitvoering van een CEB

1. Na ontvangst van het CEB bewaart de adressaat onverwijld de gevraagde gegevens. De bewaring wordt beëindigd na 60 dagen, tenzij de uitvaardigende autoriteit bevestigt dat een begin is gemaakt met het aansluitende verstrekingsverzoek.
2. Indien de uitvaardigende autoriteit binnen de in lid 1 vastgestelde termijn bevestigt dat een begin is gemaakt met het aansluitende verstrekingsverzoek, bewaart de adressaat de gegevens zolang als nodig is om de gegevens te verstrekken zodra van het aansluitende verzoek kennis is gegeven of dat verzoek is betekend.
3. Indien de bewaring niet langer noodzakelijk is, stelt de uitvaardigende autoriteit de adressaat daarvan onverwijld in kennis.
4. Indien de adressaat zijn verplichting niet kan nakomen omdat het certificaat onvolledig is, kennelijke fouten bevat of niet voldoende informatie bevat voor de uitvoering van het CEB, informeert de adressaat de in het CEB vermelde uitvaardigende autoriteit onverwijld en verzoekt hij deze om opheldering door gebruik te maken van het formulier in bijlage III. De uitvaardigende autoriteit reageert onverwijld en uiterlijk binnen 5 dagen. De adressaat zorgt ervoor dat zijnerzijds de noodzakelijke opheldering kan worden ontvangen, zodat aan zijn in lid 1 genoemde verplichting kan worden voldaan.
5. Indien de adressaat zijn verplichting niet kan nakomen vanwege [...] een feitelijke onmogelijkheid [...] **als gevolg van omstandigheden die niet door de adressaat of de dienstaanbieder waren gecreëerd op het moment dat het bevel werd ontvangen, [...] stelt de adressaat** de in het CEB bedoelde uitvaardigende autoriteit daarvan onverwijld, met vermelding van de redenen, **in kennis** door gebruik te maken van het formulier in bijlage III. [...]
6. In alle gevallen waarin de adressaat de gevraagde informatie om andere [...] redenen niet bewaart, stelt hij de uitvaardigende autoriteit onverwijld in kennis van die redenen door gebruik te maken van het formulier in bijlage III. De uitvaardigende autoriteit beoordeelt het bevel in het licht van de door de dienstaanbieder gegeven rechtvaardiging.

Artikel 11
*Vertrouwelijkheid en gebruikersinformatie*³⁷

1. Adressaten en, indien niet dezelfde personen, dienstaanbieders, nemen de nodige maatregelen om de vertrouwelijkheid van het CEV of het CEB en van de verstrekte of bewaarde gegevens te garanderen en zien ervan af [...] de persoon wiens gegevens worden verlangd, daarvan in kennis te stellen teneinde het betrokken strafonderzoek niet te belemmeren. **Zij stellen uitsluitend de persoon wiens gegevens worden verlangd in kennis indien de uitvaardigende autoriteit daar uitdrukkelijk om vraagt. In dit geval verstrekt de uitvaardigende autoriteit tevens informatie overeenkomstig lid 4 aan de geadresseerde of, indien verschillend, aan de dienstaanbieder.**
2. Indien de uitvaardigende autoriteit de [...] **dienstaanbieder niet** heeft verzocht de persoon wiens gegevens [...] **worden verlangd in overeenstemming met lid 1** [...] daarover [...] te informeren, stelt de uitvaardigende autoriteit deze persoon [...] **daar onverwijld van** in kennis [...]. De[...] **uitvaardigende autoriteit kan de kennisgeving aan de persoon wiens gegevens worden verlangd, uitstellen zolang zulks een nodige en evenredige maatregel is** [...] om de betrokken strafprocedure niet te belemmeren.
3. **De uitvaardigende autoriteit kan ervan afzien de persoon wiens abonnee- of toegangsgegevens worden verlangd, te informeren wanneer zulks noodzakelijk en evenredig is voor het beschermen van de grondrechten en de legitieme belangen van een andere persoon, en in het bijzonder wanneer deze rechten en belangen zwaarder doorwegen dan het belang dat de persoon wiens gegevens worden verlangd [...] erbij heeft om in kennis te worden gesteld. [...]**
4. **Informatie over rechtsmiddelen uit hoofde van artikel 17 worden daaronder begrepen.**

---

³⁷ Duitsland en Finland maken voorbehouden waarbij zij voor aanvullende gegevens pleiten (bepalingen inzake taal, rechtsbijstand, gedetailleerde informatie over rechtsmiddelen, enz.); Duitsland stelt bovendien dat betrokken personen (en niet alleen de persoon wiens gegevens worden verlangd) in kennis moeten worden gesteld.

Artikel 12
Vergoeding van kosten

De dienstaanbieder kan aanspraak maken op vergoeding van zijn kosten door de uitvaardigende staat, indien het nationale recht van de uitvaardigende staat daarin voorziet voor binnenlandse bevelen in soortgelijke omstandigheden, in overeenstemming met deze nationale bepalingen. **De lidstaten stellen de Commissie in kennis van de regels voor de vergoeding en de Commissie maakt deze openbaar.**

Artikel 12 bis [...]
[...]Beperkingen voor het gebruik van verkregen gegevens

1. [...] In het geval dat een persoon wiens gegevens worden verlangd niet op het grondgebied van de uitvaardigende staat verblijft, en er transactiegegevens of inhoudelijke gegevens door een Europees verstrekingsbevel zijn verkregen en de uitvaardigende autoriteit informatie ontvangt waaruit blijkt dat deze gegevens worden beschermd door krachtens het recht van de tenuitvoerleggingsstaat verleende voorrechten en immunititeiten [...] of in de tenuitvoerleggingsstaat onderworpen zijn aan voorschriften ter bepaling en beperking van de strafrechtelijke aansprakelijkheid in verband met de persvrijheid en de vrijheid van meningsuiting in andere media, of wanneer, indien door die lidstaat aangevoerd, de openbaarmaking ervan van invloed zou kunnen zijn op de fundamentele belangen van die lidstaat, onder meer op het gebied van nationale veiligheid en defensie, zorgen de uitvaardigende autoriteiten in de uitvaardigende lidstaat er in strafprocedures voor dat deze gronden in aanmerking worden genomen alsof zij krachtens nationaal recht van toepassing zijn [...]. [...] **De bevoegde autoriteiten** kunnen de autoriteiten van de betrokken lidstaat, het Europees justitieel netwerk in strafzaken of Eurojust raadplegen.

2. **Indien een autoriteit van de tenuitvoerleggingsstaat bevoegd is tot opheffing van het voorrecht of de immunititeit, kan de bevoegde autoriteit in de uitvaardigende staat de tenuitvoerleggings- of in kennis gestelde autoriteit verzoeken contact op te nemen met de bevoegde autoriteit van de tenuitvoerleggingsstaat om haar te vragen haar bevoegdheid onverwijld uit te oefenen. Indien een autoriteit van een andere lidstaat, van een derde land of van een internationale organisatie bevoegd is tot opheffing van het voorrecht of de immunititeit, kan de bevoegde autoriteit in de uitvaardigende lidstaat de betrokken autoriteit verzoeken die bevoegdheid uit te oefenen.**

*Artikel 12 ter
Specialiteitsbeginsel*

1. **Elektronisch bewijs wordt niet gebruikt in het kader van andere procedures dan die waarvoor het is verkregen overeenkomstig de bepalingen van deze verordening, met uitzondering van:**
  - a) **procedures waarvoor een Europees verstekkingsbevel zou kunnen zijn uitgevaardigd overeenkomstig artikel 5, leden 3 en 4; of**
  - b) **de voorkoming van een onmiddellijke en ernstige dreiging voor de openbare veiligheid of de wezenlijke belangen van de uitvaardigende staat;**
2. **Overeenkomstig deze verordening verkregen elektronisch bewijs mag slechts aan een andere lidstaat worden doorgegeven voor:**
  - a) **procedures waarvoor een Europees verstekkingsbevel zou kunnen zijn uitgevaardigd overeenkomstig artikel 5, leden 3 en 4; of**
  - b) **de voorkoming van een onmiddellijke en ernstige dreiging voor de openbare veiligheid of de wezenlijke belangen van de die lidstaat;**
3. **Overeenkomstig deze verordening verkregen elektronisch bewijs mag slechts aan een derde land of een internationale organisatie worden doorgegeven op grond van de voorwaarden van lid 2, onder a) en b), van dit artikel en de voorwaarden van hoofdstuk V van Richtlijn (EU) 2016/680.**

Hoofdstuk 3: Sancties en tenuitvoerlegging

Artikel 13 *Sancties*³⁸

Zonder afbreuk te doen aan nationale rechtsregels die voorzien in het opleggen van strafrechtelijke sancties, stellen de lidstaten de regels vast inzake geldelijke sancties die van toepassing zijn op inbreuken op de verplichtingen uit hoofde van artikel 9, artikel 10 en artikel 11, lid 1, van deze verordening, en nemen zij alle nodige maatregelen opdat deze worden uitgevoerd. De lidstaten stellen de Commissie onverwijld van deze regels en deze maatregelen in kennis en doen dit eveneens bij alle eventuele latere wijzigingen ervan.

De lidstaten zorgen ervoor dat de vastgestelde geldelijke sancties [...] doeltreffend, proportioneel en afschrikkend zijn.

De lidstaten zorgen ervoor dat geldelijke sancties kunnen worden opgelegd die maximaal 2 % van de totale mondiale jaaromzet van de dienst aanbieder in het voorgaande boekjaar bedragen.

Artikel 14

Procedure voor tenuitvoerlegging

1. Indien de adreassaant, zonder motivering die door de uitvaardigende autoriteit wordt aanvaard, een CEV niet binnen de termijn naleeft of een CEB niet naleeft, kan de uitvaardigende autoriteit het Europees verstrekingsbevel met het CEV of het Europees bewaringsbevel met het CEB, alsmede het door de adreassaant ingevulde formulier van bijlage III en alle andere relevante documenten met het oog op de tenuitvoerlegging ervan doorgeven aan de bevoegde autoriteit in de tenuitvoerleggingsstaat, op zodanige wijze dat dit schriftelijk kan worden vastgelegd en de tenuitvoerleggingsstaat de echtheid ervan kan vaststellen. Daartoe vertaalt de uitvaardigende autoriteit het bevel, het formulier en alle andere begeleidende documenten in een van de [...] talen [...] **die** deze lidstaat **aanvaardt** en stelt zij de adreassaant in kennis van de overdracht.
2. Na ontvangst gaat de tenuitvoerleggingsautoriteit zonder verdere formaliteiten over **tot het erkennen en het nemen van de nodige maatregelen voor de tenuitvoerlegging van**
  - a) een Europees verstrekingsbevel, **tenzij de tenuitvoerleggingsautoriteit van oordeel is dat één van de in lid 4 bedoelde gronden van toepassing is, of**
  - b) een Europees bewaringsbevel, [...] **tenzij de tenuitvoerleggingsautoriteit van oordeel is dat één van de in lid [...] 5 bedoelde gronden van toepassing is.**

De tenuitvoerleggingsautoriteit neemt zonder onnodige vertraging en uiterlijk vijf werkdagen na ontvangst van het bevel, de beslissing tot erkenning van het bevel.

---

³⁸ Finland, Duitsland en Letland hebben een voorbehoud bij de harmonisatie van de sancties.

2 bis Artikel 5, lid 8, is van overeenkomstige toepassing.

3. Indien de tenuitvoerleggingsautoriteit het bevel erkent, houdt zij de adressaat formeel aan de betrokken verplichting en informeert zij de adressaat over de mogelijkheid bezwaar te maken tegen de tenuitvoerlegging op basis van een van de in lid 4, **punten a) tot en met e), of lid 5** vermelde gronden en over de toepasselijke sancties in geval van niet-naleving, en stelt zij een termijn vast voor de naleving van het bevel of het maken van bezwaar.
4. [...] De **erkenning of** tenuitvoerlegging van het Europees verstrekingsbevel **kan alleen worden geweigerd** op basis van de volgende gronden:
  - (a) het Europees verstrekingsbevel is niet uitgevaardigd of bekrachtigd door een uitvaardigende autoriteit als bedoeld in artikel 4;
  - (b) het Europees verstrekingsbevel is niet uitgevaardigd voor een strafbaar feit als bedoeld in artikel 5, lid 4;
  - (c) de adressaat kon het CEV niet naleven omdat zulks feitelijk onmogelijk was [...] of omdat het CEV kennelijke fouten bevat;
  - (d) het Europees verstrekingsbevel heeft geen betrekking op gegevens die door of namens de dienstaanbieder zijn opgeslagen op het tijdstip van ontvangst van het CEV;
  - (e) de dienst valt niet onder deze verordening;
  - (f) [...] **een van de in artikel 12a, lid 1, bedoelde gronden is van toepassing**³⁹.
5. [...] De **erkenning of** tenuitvoerlegging van het Europees bewaringsbevel **kan alleen worden geweigerd** op basis van de volgende gronden:
  - (a) het Europees bewaringsbevel is niet uitgevaardigd of bekrachtigd door een uitvaardigende autoriteit als bedoeld in artikel 4;
  - (b) de dienstaanbieder kon het CEB niet naleven omdat zulks feitelijk onmogelijk was [...] of omdat het CEB kennelijke fouten bevat;
  - (c) het Europees bewaringsbevel heeft geen betrekking op gegevens die door of namens de dienstaanbieder zijn opgeslagen ten tijde van de uitvaardiging van het CEB;
  - (d) de dienst valt niet onder het toepassingsgebied van deze verordening [...].
  - (e) [...]

---

³⁹ De Tsjechische Republiek, Finland, Hongarije, Duitsland en Letland maken een voorbehoud bij de schrapping van artikel 14, lid 4, punt f), en lid 5, punt e), met als uitleg dat de schrapping alleen kan worden gesteund indien aan artikel 5, artikel 7 bis, lid 2, en artikel 12 bis, lid 1, een bepaling over de grondrechten en de eerbiediging van de nationale grondwettelijke regels wordt toegevoegd.

6. In het geval van een bezwaar van de adressaat **overeenkomstig lid 4, punten a) tot en met e), en lid 5**, beslist de tenuitvoerleggingsautoriteit of het bevel ten uitvoer wordt gelegd op basis van de informatie die is verstrekt door de adressaat en, zo nodig, aanvullende informatie die overeenkomstig lid 7 van de uitvaardigende autoriteit is verkregen.
7. Alvorens te beslissen het bevel niet te erkennen of ten uitvoer te leggen overeenkomstig de leden 2 en 6, raadpleegt de tenuitvoerleggingsautoriteit de uitvaardigende autoriteit op een passende wijze. Zo nodig verzoekt zij de uitvaardigende autoriteit om nadere informatie. De uitvaardigende autoriteit beantwoordt een dergelijk verzoek binnen vijf werkdagen.
8. De uitvaardigende autoriteit en de adressaat worden onmiddellijk in kennis gesteld van alle beslissingen, op zodanige wijze dat het schriftelijk kan worden vastgelegd.
9. Indien de tenuitvoerleggingsautoriteit de gegevens van de adressaat verkrijgt, geeft zij deze binnen twee werkdagen door aan de uitvaardigende autoriteit, tenzij de betrokken gegevens krachtens haar eigen nationale recht door een immuniteit of voorrecht of door regels inzake het bepalen en beperken van de strafrechtelijke aansprakelijkheid in verband met de persvrijheid en de vrijheid van meningsuiting in andere media worden beschermd, of de gegevens fundamentele belangen van haar staat, zoals nationale veiligheid en defensie, schaden. In dat geval stelt zij de uitvaardigende autoriteit in kennis van de redenen waarom de gegevens niet worden doorgegeven.
10. Indien de adressaat niet voldoet aan zijn verplichtingen in het kader van een erkend bevel waarvan de uitvoerbaarheid door de tenuitvoerleggingsautoriteit is bevestigd, legt die autoriteit een geldboete op overeenkomstig haar nationaal recht. Tegen de beslissing tot oplegging van een geldboete is een doeltreffend rechtsmiddel beschikbaar.

Hoofdstuk 4: Rechtsmiddelen

Artikel 15[...]

[...]

[...]

Artikel 16
Toetsingsprocedure in geval van tegenstrijdige verplichtingen [...]

1. Indien de adressaat van mening is dat de naleving van het Europees verstrekingsbevel in strijd zou zijn met de toepasselijke wetgeving van een derde land [...], stelt hij de uitvaardigende autoriteit in kennis van de redenen waarom het Europees verstrekingsbevel niet wordt uitgevoerd overeenkomstig de in artikel 9, leden 5 en 6, bedoelde procedure.
2. Het gemotiveerde bezwaar bevat alle relevante informatie over het recht van het derde land, over de toepasselijkheid ervan op de betrokken zaak en over de aard van de tegenstrijdige verplichting. Het bezwaar kan niet worden gebaseerd op het feit dat er in het toepasselijke recht van het derde land geen vergelijkbare bepalingen bestaan betreffende de voorwaarden, formaliteiten en procedures voor het uitvaardigen van een verstrekingsbevel, noch op de enkele omstandigheid dat de gegevens in een derde land zijn opgeslagen. **Het wordt ingediend uiterlijk 10 dagen na de datum waarop het CEV aan de adressaat is betekend. De indieningstermijnen worden overeenkomstig het nationale recht van de uitvaardigende autoriteit berekend.**
3. De uitvaardigende autoriteit toetst het Europees verstrekingsbevel aan de hand van het gemotiveerde bezwaar. Indien de uitvaardigende autoriteit voornemens is het Europees verstrekingsbevel in stand te houden, verzoekt zij de bevoegde rechtbank in haar lidstaat om een toetsing. De uitvoering van het bevel wordt opgeschort in afwachting van de voltooiing van de toetsingsprocedure.

4. De bevoegde rechtbank gaat eerst na of er sprake is van een conflict, op basis van een onderzoek van de vraag of
- (a) het recht van het derde land van toepassing is op basis van de specifieke omstandigheden van de betrokken zaak, en zo ja,
  - (b) het recht van het derde land, wanneer het op de specifieke omstandigheden van de betrokken zaak wordt toegepast, openbaarmaking van de betrokken gegevens verbiedt,
5. Wanneer de bevoegde rechtbank vaststelt dat er geen sprake is van een relevant conflict in de zin van de leden 1 en 4, houdt zij het bevel in stand. Indien de bevoegde rechtbank vaststelt dat het recht van het derde land, wanneer het op de specifieke omstandigheden van de onderzochte zaak wordt toegepast, openbaarmaking van de betrokken gegevens verbiedt, bepaalt de bevoegde rechtbank of het bevel in stand wordt gehouden of wordt **ingetrokken [...]. Die beoordeling wordt met name gebaseerd op de volgende factoren, waarbij aan de in punt a) en b) genoemde factoren bijzonder gewicht wordt gegeven:**
- a) het door de toepasselijke wetgeving van het derde land beschermde belang, waaronder **grondrechten, alsmede andere belangen die de openbaarmaking van de gegevens [...] beletten, met name nationale veiligheidsbelangen van het derde land;**
  - b) de vraag in hoeverre de strafzaak waarvoor het bevel is uitgevaardigd verband houdt met één van beide rechtsgebieden, zoals onder meer blijkt uit:
    - de locatie, de nationaliteit en de woonplaats van de persoon wiens gegevens worden verlangd en/of van het/de slachtoffer(s),
    - de plaats waar het betrokken strafbaar feit werd gepleegd;
  - c) de sterkte van de band tussen de dienst aanbieder en het betrokken derde land; in deze context volstaat de locatie waar de gegevens zijn opgeslagen, op zichzelf niet om een wezenlijke band aan te tonen;
  - d) de belangen van de staat waar het onderzoek wordt gevoerd bij het verkrijgen van het betrokken bewijsmateriaal, op basis van de ernst van het strafbare feit en het belang van een spoedige bewijsverzekrijging;
  - e) de mogelijke gevolgen voor de adreassaant of de dienst aanbieder van het naleven van het Europees verstrekkingbevel, met inbegrip van de sancties die kunnen worden opgelegd.

5 bis De rechtbank kan, rekening houdend met Richtlijn (EU) 2016/680, en met name hoofdstuk V, en voor zover de doorgifte de betrokken strafrechtelijke procedure niet belemmert, informatie inwinnen van de bevoegde autoriteit van het derde land.

6. Indien de bevoegde rechtbank beslist het bevel in te trekken, stelt zij de uitvaardigende autoriteit en de adressaat daarvan in kennis. Indien de bevoegde rechtbank oordeelt dat het bevel in stand moet worden gehouden, stelt zij de uitvaardigende autoriteit en de adressaat daarvan in kennis, waarna laatstgenoemde tot de uitvoering overgaat.

Artikel 17
Doeltreffende rechtsmiddelen⁴⁰

1. **Onverminderd nadere rechtsmiddelen die krachtens het nationaal recht beschikbaar zijn, heeft iedere** [...] [...] **persoon** wiens gegevens via een Europees verstrekingsbevel worden **verlangd** het recht op een doeltreffend rechtsmiddel tegen het Europees verstrekingsbevel. **Indien die persoon een in verdenking of in beschuldiging gestelde persoon is, heeft de persoon het recht op doeltreffende rechtsmiddelen** tijdens de strafrechtelijke procedure waarin de **gegevens worden gebruikt**. **Die rechtsmiddelen** laten de krachtens Richtlijn (EU) 2016/680 en Verordening (EU) 2016/679 beschikbare voorzieningen onverlet.
2. [...]
3. Dit recht op een doeltreffend rechtsmiddel wordt uitgeoefend voor een rechtbank in de uitvaardigende staat overeenkomstig het nationale recht van die staat en omvat de mogelijkheid om de rechtmatigheid van de maatregel aan te vechten, met inbegrip van de noodzaak en de evenredigheid daarvan.

---

⁴⁰ Duitsland maakt een voorbehoud waarin wordt verklaard dat iedere persoon waarop een bevel betrekking heeft, toegang moet hebben tot rechtsmiddelen, en dus niet alleen personen wier gegevens worden verlangd, en dat er ook in strafrechtelijke procedures tegen bewaringsbevelen toegang tot rechtsmiddelen moet zijn.

4. Onverminderd het bepaalde in artikel 11 neemt de uitvaardigende autoriteit passende maatregelen opdat informatie wordt verstrekt over de mogelijkheden uit hoofde van het nationale recht om beroep in te stellen, en opdat deze doeltreffend kunnen worden uitgeoefend.
5. Dezelfde termijnen of andere voorwaarden als gelden voor het instellen van een beroep in soortgelijke nationale zaken zijn hier van toepassing en wel zodanig dat is gewaarborgd dat de betrokken personen die rechtsmiddelen doeltreffend kunnen uitoefenen.
6. Onverminderd de nationale procedurele voorschriften zorgen de lidstaten ervoor dat, bij het beoordelen van het door middel van het Europees verstekkingsbevel verkregen bewijsmateriaal, de rechten van de verdediging en het eerlijke verloop van de procedures tijdens een strafprocedure in de uitvaardigende staat worden geëerbiedigd.

Artikel 18

[...]

Hoofdstuk 5: Slotbepalingen

Artikel 18 bis

Taal

Iedere lidstaat geeft aan of hij, in geval van tenuitvoerlegging, naast zijn officiële taal/talen een of mee andere talen zal aanvaarden voor de doorgifte van het CEV of CEB, en/of van een Europees verstrekingsbevel en een Europees bewaringsbevel, en zo ja, welke dat is/zijn.

Artikel 19

Monitoring en rapportage

1. Uiterlijk [*datum waarop deze verordening van toepassing wordt*] stelt de Commissie een gedetailleerd programma op voor de monitoring van de outputs, resultaten en effecten van deze verordening. In het monitoringprogramma wordt vermeld met welke middelen en op welke tijdstippen gegevens en ander noodzakelijke bewijsstukken zullen worden verzameld. In het programma wordt tevens aangegeven welke actie de Commissie en de lidstaten moeten ondernemen om de gegevens en andere bewijsstukken te verzamelen en te analyseren.
2. In ieder geval stellen de lidstaten uitgebreide statistieken op van bij de bevoegde autoriteiten verzamelde gegevens, die zij actualiseren.. Elk jaar worden de verzamelde gegevens over het voorgaande kalenderjaar uiterlijk op 31 maart aan de Commissie toegezonden en deze omvatten **voor zover mogelijk**:
  - (a) het aantal uitgevaardigde CEV's en CEB's per categorie gevraagde gegevens, soort dienstverleners aan wie een bevel is geadresseerd en soort situatie (noodgeval of niet, **bekrachtiging achteraf**);
  - (b) het aantal uitgevoerde en niet-uitgevoerde CEV's per categorie gevraagde gegevens, soort dienstverleners aan wie een bevel is geadresseerd en soort situatie (noodgeval of niet);
  - (c) voor uitgevoerde CEV's, de gemiddelde duur voor het verkrijgen van de gevraagde gegevens vanaf het moment van uitvaardiging van het CEV, per categorie gevraagde gegevens, soort dienstverleners aan wie een bevel is geadresseerd en soort situatie (noodgeval of niet);

- (d) het aantal voor tenuitvoerlegging aan een tenuitvoerleggingslidstaat doorgegeven en ontvangen Europese verstrekingsbevelen, per categorie gevraagde gegevens, soort dienstverleners aan wie een bevel is geadresseerd en soort situatie (noodgeval of niet) en het aantal van die bevelen dat is uitgevoerd;
- (e) het aantal beroepen dat is ingesteld tegen Europese verstrekingsbevelen in de uitvoerende staat en in de tenuitvoerleggingsstaat per categorie gevraagde gegevens;
- (f) **het aantal gevallen waarin geen bekrachtiging achteraf is verleend.**

3. Dienstverleners kunnen statistieken verzamelen, bijhouden en publiceren. Indien dergelijke gegevens zijn verzameld, kunnen zij uiterlijk 31 maart voor het voorgaande kalenderjaar aan de Commissie worden toegezonden en kunnen zij, voor zover mogelijk, het volgende omvatten:

- (a) **het aantal ontvangen CEV's en CEB's, uitgesplitst naar het type gevraagde gegevens, de lidstaten en de situatie (noodgeval of niet);**
- (b) **het aantal uitgevoerde en niet-uitgevoerde CEV's uitgesplitst naar het type gevraagde gegevens, de lidstaten en de situatie (noodgeval of niet);**
- (c) **voor uitgevoerde CEV's, de gemiddelde tijd die het kost om de gevraagde gegevens te verstrekken, te rekenen vanaf het moment van ontvangst van het CEV, uitgesplitst naar het type gevraagde gegevens, de lidstaat en de situatie (noodgeval of niet).**

Artikel 20

Wijzigingen van de certificaten en de formulieren

De Commissie stelt overeenkomstig artikel 21 gedelegeerde handelingen vast tot wijziging van de bijlagen I, II en III teneinde doeltreffend te voorzien in een eventuele behoefte aan verbeteringen van de inhoud van de formulieren voor het CEV en het CEB en van de formulieren die moeten worden gebruikt om informatie te verstrekken over de onmogelijkheid om het CEV of CEB uit te voeren.

Artikel 21
Uitoefening van bevoegdheidsdelegatie

1. De bevoegdheid om gedelegeerde handelingen vast te stellen, wordt aan de Commissie toegekend onder de in dit artikel neergelegde voorwaarden.
2. De in artikel 20 bedoelde delegatie van bevoegdheden wordt met ingang van [*de datum waarop deze verordening van toepassing wordt*] toegekend voor onbepaalde tijd.
3. Het Europees Parlement of de Raad kan de in artikel 20 bedoelde bevoegdheidsdelegatie te allen tijde intrekken. Het besluit tot intrekking beëindigt de delegatie van de in dat besluit genoemde bevoegdheid. Het wordt van kracht op de dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie* of op een daarin genoemde latere datum. Het laat de geldigheid van de reeds van kracht zijnde gedelegeerde handelingen onverlet.
4. Vóór de vaststelling van een gedelegeerde handeling raadpleegt de Commissie de door elke lidstaat aangewezen deskundigen overeenkomstig de beginselen die zijn neergelegd in het Interinstitutioneel Akkoord van 13 april 2016 over beter wetgeven⁴¹.
5. Zodra de Commissie een gedelegeerde handeling heeft vastgesteld, doet zij daarvan gelijktijdig kennisgeving aan het Europees Parlement en de Raad.
6. Een overeenkomstig artikel 20 vastgestelde gedelegeerde handeling treedt alleen in werking indien het Europees Parlement noch de Raad daartegen binnen een termijn van twee maanden na de kennisgeving van de handeling aan het Europees Parlement en de Raad bezwaar heeft gemaakt, of indien zowel het Europees Parlement als de Raad voor het verstrijken van die termijn de Commissie heeft medegedeeld daartegen geen bezwaar te zullen maken. Die termijn wordt op initiatief van het Europees Parlement of de Raad met twee maanden verlengd.

---

⁴¹ PB L 123 van 12.5.2016, blz. 13.

Artikel 22
Kennisgevingen

1. Uiterlijk op [*datum waarop deze verordening van toepassing wordt*] verstrekt elke lidstaat de Commissie de volgende gegevens:
  - (a) de autoriteiten die, overeenkomstig hun nationale recht, krachtens artikel 4 bevoegd zijn om een Europees verstekkingsbevel en een Europees bewaringsbevel, **of de kennisgevingen daarvan**, uit te vaardigen, te bekrachtigen, **door te geven en/of te ontvangen**;
  - (b) de tenuitvoerleggingsautoriteit of -autoriteiten die bevoegd is, respectievelijk zijn om Europese verstekkingsbevelen en Europese bewaringsbevelen namens een andere lidstaat ten uitvoer te leggen;
  - (c) de rechtbanken die bevoegd zijn om gemotiveerde bezwaren van adressaten te behandelen overeenkomstig [...] artikel [...] 16;
  - (d) **de talen die overeenkomstig artikel 18 bis in geval van tenuitvoerlegging worden aanvaard voor de doorgifte van het CEV of het CEB en/of een Europees verstekkingsbevel en een Europees bewaringsbevel.**
2. De Commissie maakt de op grond van dit artikel ontvangen informatie openbaar, hetzij op een speciale website, hetzij op de website van het Europees justitieel netwerkals bedoeld in artikel 9 van Besluit 2008/976/JHA van de Raad⁴².

Artikel 23
Verband met [...] andere instrumenten, overeenkomsten en regelingen

Deze verordening doet geen afbreuk aan EU- en andere internationale instrumenten, overeenkomsten en regelingen inzake de vergaring van bewijzen die ook binnen het toepassingsgebied van deze verordening vallen.

---

⁴² Besluit 2008/976/JBZ van de Raad van 16 december 2008 betreffende het Europees justitieel netwerk (PB L 348 van 24.12.2008, blz. 130).

Artikel 24
Evaluatie

Uiterlijk [vijf jaar na de datum waarop deze verordening van toepassing wordt], verricht de Commissie een evaluatie van deze verordening en dient zij een verslag in bij het Europees Parlement en de Raad over het functioneren van deze verordening, met inbegrip van een beoordeling van de noodzaak om het toepassingsgebied ervan uit te breiden. Indien nodig worden bij het verslag wetgevingsvoorstellen gevoegd. De evaluatie wordt verricht aan de hand van de richtsnoeren voor betere regelgeving van de Commissie. De lidstaten verstrekken de Commissie de informatie die nodig is voor de opstelling van dit verslag.

Artikel 25
Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Zij is van toepassing met ingang van [24 maanden na de inwerkingtreding].

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in de lidstaten overeenkomstig de Verdragen.

Gedaan te Straatsburg,

Voor het Europees Parlement
De voorzitter

Voor de Raad
De voorzitter
